

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická

HISTORIE FOTBALOVÉ MLÁDEŽE V LIBERCI

Bakalářská práce

Studijní program: B7401 – Tělesná výchova a sport
Studijní obory: 7401R014 – Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání
7504R269 – Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání
Autor práce: **Petr Polanka**
Vedoucí práce: doc. PaedDr. Aleš Suchomel, Ph.D.

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petr Polanka**
Osobní číslo: **P09000886**
Studijní program: **B7401 Tělesná výchova a sport**
Studijní obory: **Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání**
Český jazyk se zaměřením na vzdělávání
Název tématu: **Historie fotbalové mládeže v Liberci**
Zadávací katedra: **Katedra tělesné výchovy**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Na základě studia dobových dokumentů sestavit historii mládežnického fotbalu v Liberci s přednostním zaměřením na oddíl FC Slovan Liberec.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

MACHO, Milan. Fotbal, vášně 20. století : historie fotbalu ve faktech, názorech a obrazech. 2. dopl. vyd. Praha: Brána, 1999. ISBN 80-7243-057-2.

PIVODA, Aleš. Slovan Liberec - 50 let vášně! : od Frýdlantu v Čechách až na San Siro. 1. vyd. Praha: MAC, 2008. ISBN 978-80-86783-32-1.

RŮŽIČKA, Adolf. FC Slovan Liberec. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0414-1.

ŠÁLEK, Jaroslav. Český fotbal : 1901/2001. 1. vyd. Praha: Olympia, 2000. ISBN 80-7033-190-9.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PaedDr. Aleš Suchomel, Ph.D.

Katedra tělesné výchovy

Datum zadání bakalářské práce:

3. října 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

26. dubna 2013

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

PaedDr. Jindřich Martinec
vedoucí katedry

V Liberci dne 25. října 2012

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych rád poděkoval všem, bez kterých by tato bakalářská práce nevznikla. Na prvním místě děkuji doc. PaedDr. Aleši Suchomelovi, Ph.D., mému vedoucímu práce, za trpělivost, rady, ochotu, motivaci a připomínky, které daly mé práci správnou formu a směr. Za poskytnuté informace a podklady z klubu děkuji panu Jiřímu Neumanovi, sekretáři a vedoucímu „A“ mužstva Slovanu Liberec. Dále bych rád poděkoval pánům Jaromíru Paseckému, Miloslavu Jenšovskému a Petru Myslivcovi za poskytnuté cenné informace v osobních rozhovorech, které jsem využil v určitých časových etapách. V neposlední řadě pak děkuji celé rodině a všem přátelům, kteří mě po celou dobu vytváření této práce i po celou dobu studia podporovali.

ANOTACE

Bakalářská práce se na základě získaných a prostudovaných dobových dokumentů zabývá historií mládežnického fotbalu v Liberci, přednostně pak vývojem mládeže Slovanu Liberec. Informuje o sportovním a organizačním vývoji tohoto klubu od jeho založení. Hlavní část práce je rozdělena do pěti časových etap, které mapují vývoj libereckého mládežnického fotbalu od prvních dochovaných začátků až po současnou Fotbalovou akademii Slovanu. Jednotlivé etapy jsou časově rozdělené tak, že jejich začátek a konec je ohraničen významným milníkem či úspěchem liberecké mládežnické kopané. Postupný vývoj mládežnického fotbalu, který je zachycen v těchto pěti etapách ukazuje, jak velký pokrok se v Liberci s mládeží udál. Jedná se spíše o pokrok organizační, poněvadž po sportovní stránce mládežnické týmy dosahovaly značných úspěchů i v porovnání v celorepublikovém měřítku od samých počátků, o čemž svědčí první a třetí etapa. Vzhledem k řešené problematice je za největší přínos této práce možné považovat získání informací o historii a vývoji mládežnického fotbalu v Liberci v určitém časovém období.

KLÍČOVÁ SLOVA

etapa, FC Slovan Liberec, fotbal, historie, klub, Liberec, mládež, mužstvo, sezóna, tým

ANNOTATION

The bachelor thesis is based on a study of historical documents that deals with the history of youth football in Liberec, mostly within the youth development of Slovan Liberec. Containing sports and organizational development of the club since its establishment. The main part is divided into five stages, mapping the development of Liberec youth football from its early beginnings to the present day youth academy Slovan. The individual stages are periodically divided by their start and end which is bordered by a significant milestone and achievements Liberec youth football has had. The gradual development of youth football, which is captured in the following five stages, show how much progress has been made in Liberec youth football. It is rather an organizational progress, because after the youth sports teams which have had considerable success even in comparison to the national scale from the very beginning, which is seen in the first and third stages. Given the problem that is solved from this work which can be recommended as a possibility of obtaining information on the history and development of the youth football in Liberec in a certain time period.

KEY WORDS

period, FC Slovan Liberec, football, history, club, Liberec, youth, season, team,

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 CÍLE.....	11
2 POČÁTKY A VZNIK FOTBALU.....	12
2.1 Zrod kopané ve světě.....	12
2.2 Původ kopané na domácí scéně.....	12
3 VÝVOJ LIBERECKÉHO FOTBALU.....	15
3.1 Co bylo před Slovanem?.....	15
3.2 Vznik Slovanu a jeho samostatná éra.....	18
3.3 Proměna libereckého stadionu.....	21
4 PRVNÍ ETAPA – VÝVOJ MLÁDEŽNICKÉHO FOTBALU V LIBERCI DO ROKU 1959.....	23
4.1 Prvopočátky fotbalové mládeže na Liberecku.....	23
4.2 Poválečná léta a první mládežnické mistrovské soutěže.....	26
4.3 Padesátá léta a první velké úspěchy.....	33
5 DRUHÁ ETAPA – VÝVOJ V LETECH 1959–1973.....	40
5.1 Mládež Slovanu stabilně na fotbalové scéně.....	40
5.2 Situace na počátku 70. let a další velké úspěchy.....	46
6 TŘETÍ ETAPA – VÝVOJ V LETECH 1973–1982.....	49
7 ČTVRTÁ ETAPA – VÝVOJ V LETECH 1982–1996.....	56
8 PÁTÁ ETAPA – VÝVOJ OD ROKU 1996 AŽ DO SOUČASNÉ DOBY.....	63
8.1 Mládež Slovanu na konci 20.století a na začátku 21.století.....	63
8.2 Akademie Slovanu Liberec a současnost.....	67
ZÁVĚR.....	69
SEZNAM LITERATURY.....	70
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	74

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČFS – Český fotbalový svaz

ČMFS – Českomoravský fotbalový svaz

ČMFL – Českomoravská fotbalová liga

ČSAF – Československá asociace fotbalová

ČSSF – Československý svaz fotbalový

ČSR – Československá republika

ČSTV – Československý svaz tělesné výchovy

DFV – Deutscher Fussball Verband (Německý fotbalový orgán)

FAČR – Fotbalová asociace České republiky

FIFA – Fédération Internationale de Football Association (Organizace světového fotbalu)

KMKRJ – Kuwucas Meshakej Kadúr Regel Jehudith (Židovský fotbalový orgán)

KP – Krajský přebor

MLSz – Magyar Labdarúgó Szövetség (Maďarský fotbalový orgán)

PZPN – Polski Związek Piłki Nożnej (Polský fotbalový orgán)

SN – Slovan

UEFA – Union of European Football Associations (Unie evropských fotbalových asociací)

ÚVOD

Fotbal – hra, kterou milují miliony lidí všech věkových skupin na celém světě. Každým rokem tento nejpopulárnější sport získává nejen další fanoušky, ale především i mnoho mladých a nadaných hráčů, kteří se snaží prosadit mezi své vrstevníky. S poctivou prací, občasnou trpělivostí a samozřejmě i dávkou potřebného štěstí se očekávané výsledky mohou dostavit nejenom ve fotbale.

Fotbal je dnes nejrozšířenější sport na naší planetě. Je specifický a zároveň výjimečný v tom, že pro něj mají stejný zápal jak hráči na té nejvyšší světové úrovni, tak i hráči na venkovských okresních hřištích a v neposlední řadě samotní fanoušci. Čím dál více populární se stává i u něžného pohlaví. Mnoho hráčů a fanoušků se nemůže dočkat víkendu, kdy zase nastoupí na hřiště, respektive zajde na stadion. V některých zemích je dnes fotbal stejně tak neodmyslitelný jako náboženství.

I v České republice se tato hra těší velkému zájmu. Počet registrovaných hráčů se u nás odhaduje na přibližně tři sta tisíc. Fotbal, jak už bylo zmíněno výše, je nejmasovější a nejoblíbenější hra na světě a díky tomu je dnes i velkým artiklem pro byznys. V současné době můžeme fotbal a sponzory chápat jako spojené nádoby. Fotbal na nižší úrovni by dnes bez základní ekonomické stability jen těžko přežíval. Z tohoto hlediska plní fotbal také reklamní funkci a nepřímo zasahuje i ty, kteří se o něj nijak zvlášť nezajímají.

Je samozřejmostí i nutností, že k fotbalu patří i fanoušci. Právě oni jsou důvodem, proč se fotbal hraje. Je velký rozdíl, když na stadion přijde tisíc lidí nebo padesát tisíc.

I já fotbal miluji, a proto jsem rád, že mohu psát bakalářskou práci o této hře, kterou sám od dětství hraji. Tato práce bude pojednávat o fotbale v Liberci, konkrétně o tom mládežnickém, a přednostně pak o jeho postupném vývoji v klubu FC Slovan Liberec. I když podmínky v určitých dobách fotbalu a sportu obecně příliš nepřály, Liberec si přesto nikdy nenechal fotbal vzít.

Ať už se úspěšnější období střídaly s těmi méně úspěšnými, tak se všechna zasloužila o celkový vývoj libereckého klubu a postavení současného Slovanu, který v dnešní době patří mezi nejúspěšnější kluby našeho fotbalu. Kapitoly mapují jednotlivá období, jejichž časové ohraničení odpovídá významným milníkům či úspěchům libereckého mládežnického fotbalu.

V této práci jsem chtěl také co nejvěrohodněji přiblížit dobovou atmosféru i reakce tehdejších článků, které se věnovaly mládežnickému fotbalu, proto je v určitých obdobích zvýšený počet citací.

Úvod bych chtěl zakončit zajímavým citátem, který vyřkl jeden z největších hráčů všech dob Pelé. „*Fotbal je pro mne náboženstvím. Uctívám míč a jednám s ním jako s bohem.*“¹

1 GIFFORD, Clive. *Fotbal: obrazový průvodce nejkrásnější hrou*. 1. české vyd. Praha: Svojtka & Co., 2002. 91 s., s. 7.

1 CÍLE

Hlavní cíl

Hlavním cílem bakalářské práce je nashromáždit co nejvíce informací týkajících se mládežnického fotbalu v Liberci a z nich následně podrobně zmapovat jeho vývoj od předválečného období až do současné doby s přednostním zaměřením na oddíl FC Slovan Liberec.

Dílčí úkoly a cíle

- Shrnout historii světového i českého fotbalu,
- stručně charakterizovat vývoj dospělého libereckého fotbalu od jeho počátku až po vznik Slovanu Liberec,
- stručně charakterizovat vývoj „A“ týmu Slovanu Liberec od jeho vzniku po současné období.

2 POČÁTKY A VZNIK FOTBALU

2.1 Zrod kopané ve světě

Fotbal je velmi stará hra. Podle Baddiela (1998) však dodnes s jistotou nevíme, kde přesně tkví první prvopočátky této hry a kdo byl její první vynálezce. Před 3000 lety Číňané přišli s hrou cu-ču („cu“ je v překladu kopání a „ču“ vycpaná koule ze zvířecí kůže). Přibližně ve stejné době se však za předchůdce fotbalu dá považovat hra Japonců, zvaná kemari, při níž se hráči snažili dostat míč do tehdejší branky - mezi dva bambusové výhonky. Starověcí Řekové měli hru episkyros a Římané zase hru zvanou harpascum, z níž se možná fotbal vyvinul. V roce 217 po Kristu se hrály v Británii hry, které provozovaly celé vesnice. Hry však byly bez pravidel a někteří angličtí králové se je pro velké násilí, které u nich vznikalo, pokusili zakázat. To se naštěstí pro budoucí moderní fotbal nepodařilo.

Gifford (2002) tvrdí, že již po roce 1800 začal fotbal dostávat oficiální pravidla a koncem století byla už téměř taková, jaká je známe dnes. Fotbal ve své současné podobě vznikl tedy oficiálně v roce 1863 v Londýně, kdy se sešli zástupci jedenácti anglických týmů a založili Fotbalovou asociaci (FA), z které vznikla nejstarší soutěž na světě hraná dodnes – FA Cup.

FA stanovila základní pravidla a během deseti let se k FA připojily fotbalové asociace Walesu, Skotska a Irska. Následně v roce 1882 vytvořily tyto organizace Mezinárodní fotbalovou asociaci (IFAB), která ustanovila pravidla platná po celém fotbalovém světě. Už koncem 19. století se fotbal po světě šířil rychlostí blesku. Nejdříve ho začali rozšiřovat britští obchodníci a námořníci, později na ně navazovali cestovatelé z jiných evropských zemí. Na přelomu století vznikaly v desítkách zemí nové týmy, soutěže a asociace. V roce 1904 vznikla fotbalová organizace FIFA, čímž se stal fotbal skutečně mezinárodním sportem.

2.2 Původ kopané na domácí scéně

Historické prameny a údaje o vzniku kopané u nás se mnohdy rozcházejí. Gifford (2002) konstatuje, že první fotbalové utkání, které se v Čechách odehrálo, bylo 29. září 1887 na Lobkowiczově ostrově v Roudnici nad Labem, proto prvopočátky fotbalu hledejme nejspíše zde.

Podle Bedřicha (2006) se fotbal začínal vyvíjet koncem 19. století v Praze, převážně díky německé menšině. Není tajemstvím, že některé fotbalové kluby vznikly např. z veslařských nebo cyklistických klubů, jako například Slavia Praha.

I Bedřich (2006) tvrdí, že první utkání na našem území se odehrálo v Roudnici nad Labem, avšak až v roce 1892. V témže roce také vzniká již zmíněný, jeden z nejslavnějších klubů naší historie, SK Slavia Praha. O rok později ho doplňuje Sparta Praha. Na českém venkově se začíná hrát fotbal až na počátku 20. století.

Za skutečného otce našeho fotbalu je považován Josef Rössler – Ořovský, průkopník mnoha dalších sportovních odvětví, který se učil novému sportu přímo v kolébce fotbalu v Anglii. V roce 1893 tam odehrál celou sezónu za amatérský tým Black Triars. Po svém návratu do Čech přeložil pravidla se všemi posledními doplňky a změnami. Dalším důležitým mezníkem pro vývoj našeho fotbalu byl rok 1901, kdy je založen ČFS, který v roce 1906 přijala FIFA za svého dalšího člena. Toto členství však bylo později zrušeno, a to na stížnost Rakouska, které argumentovalo tím, že Češi nejsou samostatným státem.

První celoroční soutěž v Čechách byla založena teprve roku 1912 na úrovni Středočeské župy. Ta sdružovala prakticky nejsilnější české celky. I na Moravě a Plzeňsku se v této době hrály soutěže. Na Moravě se první fotbalové utkání uskutečnilo v roce 1896, a to v Brně.

Po 1. sv. válce a vzniku samostatného Československého státu podle Gifforda (2002) nastal velký rozmach fotbalu. Nově vzniklý ČSSF vytvořil společně s dalšími fotbalovými organizacemi působícími na území ČSR v roce 1922 ČSAF, která pod sebou sdružovala ČSSF se sídlem v Praze, německý DFV se sídlem v Mostě, maďarský MLSz v Bratislavě, polský PZPN se sídlem v Třinci a židovský KMKRJ sídlící v Praze. Opětovné přijetí do světové fotbalové organizace FIFA se uskutečnilo v roce 1923.

Další důležitý mezník našeho fotbalu a sportu všeobecně představovala 2. sv. válka. „*Slovenské kluby se vznikem Slovenského státu přeshly automaticky do slovenských soutěží, byly zrušeny židovské kluby na území Čech a Moravy, kluby německých menšin byly zařazeny do soutěží v rámci Německa.*“²

Po konci 2. sv. války došlo rychle ke znovuoobnovení činnosti. Už na podzim roku 1945 byla opět zahájena 1. liga. Přes všechny změny názvů, počty účastníků a podob zůstala nejvyšší soutěží vždy liga, kterou řídil nejvyšší Československý fotbalový orgán. Ten také až do současnosti zaznamenal řadu změn. V období 1945–48 byl fotbal řízen Československým fotbalovým svazem, poté v roce 1948 byl nucen se přejmenovat na Fotbalový odbor Československé obce sokolské. Samotný název existoval až do roku 1952, kdy se fotbalovým vrcholným orgánem stala Sekce kopané při Státním výboru pro tělesnou výchovu a sport. Po za-

² GIFFORD, Clive. *Fotbal: obrazový průvodce nejkrásnější hrou*. 1. české vyd. Praha: Svojtka & Co., 2002. 91 s., s. 89.

ložení Československého svazu tělesné výchovy v roce 1957 přechází tato funkce na Ústřední sekci kopané ČSTV. Po federalizaci naší země v roce 1969 jednotlivé činnosti sportovních svazů řídil nadále ČSTV, který se tak stal vrcholným orgánem fotbalu (ČFS ČSTV). Rozdělením federace k 1. 1. 1993 došlo také k rozdělení československého fotbalu. Vrcholným fotbalovým orgánem se v tu dobu stává ČMFS. V dnešní době náš fotbal řídí FAČR.

Český fotbal vychoval mnoho světových hráčů a legend, které znal a zná celý svět. Za všechny jmenujme například jednoho z nejlepších světových kanonýrů historie Josefa Bicana, Františka Pláničku, Antonína Puče, držitele Zlatého míče pro nejlepšího fotbalistu Evropy Josefa Masopusta, Antonína Panenku, který ve světě proslul svým „vršovickým dlouhákem“ z finále ME roku 1976, Pavla Nedvěda, který jako druhý Čech v historii vyhrál prestižní ocenění Zlatý míč nebo ze současných hráčů Tomáše Rosického či Petra Čecha.

Náš fotbal zažil mnoho vynikajících úspěchů. Veškerý jejich výčet na svých oficiálních stránkách uvádí FAČR (2014). Mezi ty nezapomenutelné jistě patří 2. místo na MS 1934 v Itálii, 2. místo na MS 1962 v Chile, 1. místo na ME 1976 v tehdejší Jugoslávii, 2. místo na ME 1996 v Anglii, 2. místo na OH 1964 v Tokiu či 1. místo na OH 1980 v Rusku.

3 VÝVOJ LIBERECKÉHO FOTBALU

3.1 Co bylo před Slovanem?

Langer, Cihlář a Sedlák (1997) uvádí, že v Liberci měly před rokem 1945 z pochopitelných důvodů převahu spíše německé kluby. Reichenberger Sportklub byl prvním z nich, vznikl již v roce 1904 a byl členem Rakouského fotbalového svazu. Začátky českého sportovního života na Liberecku se datují k roku 1909, kdy v Horním Růžodolu došlo k založení sportovních kroužků Slovanu, Austrie, Merkuru a později Meteoru. Důležitým faktem bylo, že na rozdíl od ostatních částí Liberce a okolí mělo v Horním Růžodole převahu české obyvatelstvo. Díky tomu zde také začíná působit první víceméně český klub Sparta Horní Růžodol, který dostal právní formu a byl také přijat do Rakouského fotbalového svazu. V roce 1912 je přejmenován na FK Rapid Horní Růžodol. Po 1. sv. válce, po jejíž dobu byla sportovní činnost přerušena, vzniká v roce 1920 další český klub – SK Liberec, který se stal velkým rivalem Rapidu.

Pivoda (2008) konstatuje, že prvním klubem v Liberci byl již roku 1899 Reichenberger Fussballklub, který navázal na studenty státní průmyslové školy Franze Kurssa a Emila Mitterra a jejich první fotbalový kroužek v Liberci.

Poté se pod Ještědem dala dohromady další parta vyznavačů fotbalu a opět za tím stáli liberečtí Němci, kteří založili klub Kismet. Ten po čase přijal název DFK a po 1. sv. válce měl své domácí hřiště v dnešní čtvrti města Králův Háj.

Sám Pivoda (2008) tvrdí, že historické prameny se liší v jedné věci. Některé tvrdí, že Sparta Růžodol byla prvním český klubem v Liberci, jiné uvádějí to, že zakladateli byli převážně opět místní Němci. Sparta Horní Růžodol fungovala jen krátce. I přesto, že byla řádným členem Rakouského fotbalového svazu, nezúčastňovala se pravidelných soutěží. Když v roce 1912 přestala existovat, změnila si název na FK Rapid Ober Rosenthal. Nový název tak nahrává těm pramenům, které bývalou Spartu připomínají jako spíše německý klub. Po 1. sv. válce, kdy po dobu čtyř let fotbal v Liberci stagnoval, se rozpadlo mocnářství a přestal tak fungovat Rakouský fotbalový svaz. Německé kluby se staly členy Německého fotbalového svazu v nově vzniklé ČSR.

Podle Langera, Cihláře a Sedláka (1997) byla díky okupaci a 2. sv. válce byla přerušena fotbalová činnost českých klubů v Liberci, ale hned po konci války se na podzim opět hrálo. SK Slavia (od roku 1934 změna názvu z SK Liberec) působila v severočeské 1. A třídě, tehdy

třetí nejvyšší soutěži u nás, Rapid Liberec o jednu soutěž níže. Po roce 1948 proběhlo mnoho změn i ve fotbale. Týkaly se soutěží, řádů, názvů klubů atd. Dále vláda schválila zákon o krajském zřízení, který významně ovlivnil fotbalové dění v Československu. Všechny soutěže byly po podzimu ukončeny a od jara se začal hrát systém jaro – podzim. V hierarchii soutěží hrály kluby Slavia a Rapid krajské divize, tehdy čtvrtou nejvyšší soutěž. Na jaře roku 1949 vzniká Sokol Čechie Liberec XI, který byl později při jedné z fotbalových reorganizací přeměněn na Slavoj Liberec. Ten byl následně roku 1953 prvním reprezentantem libereckého fotbalu v naší nejvyšší soutěži. Slavia se mezitím přejmenovala na Zdar Liberec, protože každý oddíl musel v tu dobu být v nějakém ze sektorů výroby či služeb. Zdar byl název pro závodní sokolské jednoty. O rok později se klub přejmenoval na Sokol Obchodní domy Liberec a následující rok na Sokol ČSSZ Liberec. V té době v něm například hráli Václav Ježek, později legendární československý trenér, nebo Ladislav Přáda, jedna z největších postav libereckého fotbalu.

Také Rapid změnil svůj název a stala se z něj Jiskra Kolora Liberec, která si také o pět let později vyzkoušela nejvyšší soutěž. Rok 1954 byl pro liberecký fotbal velmi úspěšný. Tento rok byla „pokřtěna“ travnatá plocha na stadionu v Horním Růžodole zápasem mezi Jiskrou a Lokomotivem Sofia (0:1). Toto utkání sledovalo 18 000 diváků. Především však Jiskra vybojovala postup do nejvyšší soutěže. Radost v tomto roce však mohli mít i další liberečtí fanoušci. Slavoj vyhrál krajský přebor a další liberecký klub Tatran zvítězil ve své krajské soutěži při skóre 156:29.

O vztazích mezi tehdejšími místními kluby svědčí „přátelské“ utkání na konci sezóny mezi Jiskrou a Slavojem na hřišti Tatrane. Slavoj musel dva své zraněné hráče odnášet na nosítkách, Kolora jednoho, a k tomu měla dva vyloučené. A tak v 60. minutě na pokyn předsedy Krajského výboru pro tělesnou výchovu a sport byl tento zápas ukončen. V následující sezóně se stal opět pobyt v nejvyšší soutěži jednoroční záležitostí a Jiskra ze soutěže sestoupila. Nikdo však tehdy nemohl tušit, že Liberec se loučí s nejvyšší soutěží na dlouhých osmatřicet let. I Slavoj v této sezóně sestoupil z druhé ligy do divize a došlo ke sloučení s Tatrane. Název zůstal Slavoj. Jiskra Kolora se také sloučila, a to s tělovýchovnými jednotami Slovan KNV, Slovan Severočeské tiskárny a Lokomotiva v jeden silný oddíl TJ Lokomotiva Liberec.

V roce 1957 se přešlo opět na systém podzim – jaro, takže se následující ročník soutěží hrál tříkolově. Lokomotiva opět vystupovala pod názvem Jiskra, a tak se za rok odehrály tři

vyostřená derby mezi Jiskrou a Slavojem. To třetí bylo zároveň posledním z těchto vždy prestižních duelů. Obě mužstva se totiž po celou sezónu pohybovala v pásmu sestupu, a tak z různých míst sílil tlak na to, aby se oba kluby spojily v jeden silnější klub. Ten by pak následně měl usilovat o postup do nejvyšší soutěže. K vytouženému přání mnoha lidí o sloučení těchto dvou klubů v jeden skutečně došlo, ale předcházely tomu události, na které mnoho lidí, co je pamatují, nevzpomíná nejraději. Oba týmy byly tehdy ohrožené sestupem a hrály ve dvanáctičlenné skupině, z níž po konci soutěže měly sestoupit poslední čtyři týmy. Slavoj si záchranu pojistil výhrou v Karlových Varech v předposledním kole, Jiskra měla na devátou sestupovou příčku náskok pouhých dvou bodů. V posledním kole zajížděla Jiskra na hřiště Spartaku Stalingrad (později Bohemians Praha), v té době už jistého postupujícího do 1. ligy.

Naopak devátý celek tabulky Motorlet hrál v Liberci na Slavoji. Jiskra Spartaku vzdorovala, ale nakonec podlehla 4:6, a tak musela doufat, že její liberecký konkurent s Motorletem neprohráje. Při takové konstelaci by se oba liberecké týmy zachránily. Slavoj však nakonec prohrál s Motorletem na domácím hřišti 0:2 poté, co někteří zkušenější hráči podali hodně podprůměrný výkon. Každému, kdo do fotbalu viděl a trochu se o něj zajímal, bylo jasné, o co šlo. Zřejmě kromě „prodaného“ zápasu se u některých hráčů vyskytla i myšlenka, že sestupem Jiskry do nižší soutěže se mohou zbavit konkurence. Jiskra tedy spadla do divize. Byla z toho velká aféra a vztahy v libereckém fotbale na bodu mrazu. *„A k tomu přišel „slavný“ soudní proces. Třináctého května 1958 začalo v Liberci soudní přelíčení se sedmi zaměstnanci Sběrných surovin, kteří jako bývalí vedoucí funkcionáři Jiskry sáhli na majetek v socialistickém vlastnictví. Dobový tisk označil počínání „bafuňářů“ za podvodné finanční machinace, kterými se snížili ke krytí přemrštěných požadavků hráčů a trenérů.“*³

Tehdejší tisk Cesta míru 17. 5. 1958 napsal: *„Trenér Josef Bican pobyl v Liberci necelé čtyři měsíce. Jen za to, že do Liberce vůbec přišel, dostal 10 000 Kčs. Dále mu byl vyplácen čistý plat 2 500 Kčs, stejné prémie jako hráčům, hrazeno jízdné, stravné a další výhody spojené s jeho častým cestováním do Liberce. Tohle všechno Bican, předvolaný jako svědek, bezostyšně přiznal a prohlásil, že bez splnění uvedených finančních podmínek by do Liberce nikdy nešel.“*⁴

3 LANGER, Jiří - CIHLÁŘ, Miloslav - SEDLÁK, Jaroslav - ČERNÝ, Bořivoj. *Pět let euforie*: (kniha o FC Slovan Liberec). Vyd. 1. Liberec: Fotofakt, 1997. 158 s., s. 11.

4 LANGER, Jiří - CIHLÁŘ, Miloslav - SEDLÁK, Jaroslav - ČERNÝ, Bořivoj. *Pět let euforie*: (kniha o FC Slovan Liberec). Vyd. 1. Liberec: Fotofakt, 1997. 158 s., s. 11–12.

Langer, Cihlár a Sedlák (1997) konstatují, že po tomto soudu byly vyneseny tvrdé tresty. Jen namátkou pár příkladů. Ředitel krajského závodu Sběrných surovin byl odsouzen na 15 let odnětí svobody a k peněžitému trestu 25 000 korun, předseda oddílu Jiskry dostal 7 let. I fotbalové tresty byly přísné - Bican byl potrestán zastavením trenérské činnosti na dobu 18 měsíců a také hráčské činnosti na jeden rok. Musel také vrátit 10 000 Kčs. Ladislav Přáda si nemohl zahrát 9 měsíců a vrátil 8 000 Kčs. Po těchto událostech se začala rodit nová éra libereckého fotbalu. Vše začalo slučovací konferencí Jiskry a Slavojů 12. července 1958, na níž byl založen Slovan Liberec, který existuje dodnes. Začalo tak období, kdy Slovan dlouhých čtyřiatřicet let na nejvyšší soutěž pohlížel pouze ze spodních pater (až na jednu výjimku z počátku sedmdesátých let) a prodíral se nižšími soutěžemi, nejčastěji druhou či třetí ligou.

3.2 Vznik Slovanu a jeho samostatná éra

Jak už bylo zmíněno výše, roku 1958 se začala psát nová kapitola libereckého fotbalu, éra Slovanu Liberec. Pivoda (2008) uvádí, že Slovan si za své klubové barvy zvolil modrou a bílou. Začátky určitě nebyly jednoduché i z toho důvodu, že hráči, kteří proti sobě ještě nedávno bojovali o „krále“ Liberce ve vypjatých derby, nyní stáli bok po boku v dresu Slovanu. Podle dobového tisku byl 19. července, tedy pouhý týden po založení klubu sehrán jeho první historický zápas a hned proti slavné Spartě (v té době Spartak Praha Sokolovo). Tenkrát asi nikdo netušil, že právě Sparta společně se Slovanem a Slavií budou po pěti desetiletích nejúspěšnějšími českými kluby na prahu nového tisíciletí. Své první utkání nakonec Slovan prohrál 0:3. Hned o týden později si však připsal své první vítězství, a to nad tehdejší Jiskrou Jablonec, dnešním FK Jablonec v poměru 2:0. Svůj první mistrovský zápas Slovan ve 2. lize také vyhrál, a to nad Spartakem Radotín před šesti tisícovou návštěvou.

V prvním roce své existence nakonec obsadil Slovan ve 2. lize 3. místo. V roce 1962 si Slovan zahrál poprvé s anglickým soupeřem. V Liberci se představil v přátelském utkání Grimsby Town, které v Anglii tehdy hrálo také druhou nejvyšší soutěž. Konfrontace s ostrovním týmem dopadla neslavně, když Slovan prohrál 0:4. Zato velký úspěch si Slovan připsal v Československém poháru, kdy dokázal vyřadit pražskou Spartu. V dalším kole tak narazil na slavnou Duklu Praha, která v tu dobu patřila ke světové špičce a proti Slovanu vyběhly legendy jako např. Pavlis, Šafránek, Čadek, Novák, Pluskal či Masopust. Velký rozdíl v kvalitě obou týmů se potvrdil a Slovan odešel doma poražen 0:7. V roce 1963 dokonce Slovan sestoupil do krajského přeboru. Po reorganizaci soutěží se Slovan v roce 1965 vrátil

do divize. S rokem 1967 se vážou dva důležité momenty pro Slovan. Prvním z nich byl postup dorostu do celostátní první ligy a druhou to, že Slovan dostal možnost poměřit síly v přátelském utkání s reprezentací Maďarska, tehdy olympijskými vítězi, kteří tři roky předtím na hrách v Tokiu porazili ve finále Československou reprezentaci 2:1. V té době s jedním z nejlepších týmů planety uhrál Slovan velmi přijatelný výsledek a prohrál 0:2. V roce 1970 se Slovan po delší době opět vrací do 2. ligy, když s přehledem vyhrál silnou „moravskou“ skupinu třetí ligy. 70. a 80. léta byla ve znamení pádů a vzestupů mezi druhou a třetí nejvyšší soutěží.

Velký zlom nastal v roce 1992, když valná hromada zvolila nové mladší vedení a od tohoto dne se fotbal ve Slovanu začal provozovat na komerční bázi. O rok později se Slovan po dlouhých letech dočkal vysněné 1. ligy. Pomohla mu k ní tehdejší politická situace v bývalém Československu, která spěla k rozdělení federace na dva samostatné státy. Fotbalové orgány na situaci zareagovaly tím, že oznámily účast pro budoucí 1. ligu České republiky pro všechny české a moravské týmy, které dosud hrály federální ligu. Aby však bylo ještě o co hrát ve zbývajících částech soutěže, tak klub, který skončil na sestupovém 15. či 16. místě, musel o svou další prvoligovou sezónu bojovat v baráži. Z ČMFL (2. liga) měly do nejvyšší soutěže umeťtenou cestičku kluby, které se umístily na 1. až 6. místě a do baráže měl být nasazen 7. tým tabulky. Pro Slovan to znamenalo obrovskou šanci dostat se zpět mezi elitu. Slovan si nakonec postup pohlídal a po 38 letech se vrátil do 1. ligy z 5. místa tabulky. V tu dobu seděl na lavičce Slovanu Vlastimil Petržela.

Z první prvoligové sezóny se nakonec vyklubalo 9. místo. Následující sezónu se Slovan umístil na krásném 4. místě, což nikdo před startem ligy neočekával. Další velký úspěch přišel v ročníku 1998/1999, kdy se Slovan probojoval do finále Poháru ČMFS, kde až po prodloužení podlehl pražské Slávii 0:1.

Další historický moment přišel hned následující sezónu. Slovan sice skončil v lize na 8. místě, ale opět se dostal do finále Poháru ČMFS, který se mu již tentokrát podařilo vyhrát po vítězství 2:1 nad Ratíškovicemi, a tento triumf v domácím poháru mu otevřel premiérovou účast v evropských pohárech. Den 12. září 2000 proměnil liberecké sny ve skutečnost a Slovan si připsal první start v pohárové Evropě. Ve švédském Norrköpingu uhrál do odvety nadějnou remízu 2:2. A když si Slovan na domácí půdě připsal hned premiérové vítězství v poměru 2:1, tak bylo o postupujícím rozhodnuto. Ve 2. kole tak mohl změřit své síly se

slavným FC Liverpool, se kterým po krásných zápasech a výsledcích 0:1, 2:3 rozhodně ostudu neudělal.

Další sezónu znovu startoval Slovan v evropských pohárech. A bylo to zatím jeho historicky nejúspěšnější vystoupení v pohárové Evropě. Slovan si poradil nejdříve se svým jmenovcem z Bratislavy, následně se španělskými celky Celtou Vigo a Realem Mallorca. V osmifinále vyřadil francouzského giganta Olympique Lyon. Až čtvrtfinále bylo pro Slovan konečnou. Stopku ve čtvrtfinále vystavila po výsledcích 0:0 a 0:4 až slavná Borussia Dortmund. V té samé sezóně přišel i největší dosavadní úspěch na domácí scéně v historii libereckého fotbalu v podobě mistrovského titulu. To opravňovalo následující sezónu Slovan usilovat v posledním předkole o start v nejprestižnější evropské soutěži – Lize mistrů. Soupeřem mu nebyl nikdo jiný než samotný AC Milan. A jeden z nejlepších týmů světa měl se Slovanem velké problémy. Po úvodním duelu v Miláně, který domácí vyhráli tím nejtěsnějším výsledkem 1:0, se v odvetě až do závěrečného hvizdu strachovali o postup do prestižní Ligy mistrů. Duel nakonec U Nisy skončil senzační výhrou 2:1 pro Slovan, ale pravidlo většího počtu vstřelených branek na hřišti soupeře nakonec dál posunulo favorizovaný AC Milán. O tom, jakou měl tehdy AC Milan sílu, svědčí i to, že následně celou soutěž vyhrál.

Je neuvěřitelné, kam se Slovan za deset let posunul. Před deseti lety se pohyboval ve druhé polovině tabulky druhé ligy, nyní byl českým mistrem a hrál vyrovnané partie s nejlepšími mužstvy Evropy. A v Evropě startuje Slovan až doposud vcelku s železnou pravidelností. Titul z roku 2001/2002 nebyl posledním. Na tento obrovský úspěch dokázal Slovan navázat v sezóně 2005/2006, kdy dokázal ligu opět vyhrát. Třetí a zároveň zatím poslední titul se Slovanu podařilo vyhrát v roce 2012, kdy ho uzmul v přímém souboji plzeňské Viktorii.

Slovan nyní patří mezi tři nejúspěšnější kluby české ligy. Více titulů než on má pouze Sparta. Slovan je dnes stabilizovaný a na naše poměry ekonomicky silný klub. Ze současného postavení klubu by měli všichni předchůdci současného Slovanu, a to jak bývalí hráči, funkcionáři a další lidé, kteří se o klub v jakékoliv době starali, velkou radost. Všichni tito lidé mají na současném postavení Slovanu svůj podíl. Radost by jistě měly i dříve nesmiřitelné kluby, Kolora a Slavoj. Tehdejší krok se tak ukázal za těch pětapadesát let určitě jako správný.

„Nad Libercem zakroužilo hejno ptáků.

Nad Libercem zakroužilo hejno ptáků.

To nebyli žádní ptáci,

to byli ti modrobílí slovaňáci.

Maminka mně říkala – nechod' s nima!

Maminka mně říkala – nechod' s nima!

A já přeci mám je v srdci,

protože jsou slovaňáci správní kluci!“⁵

3.3 Proměna libereckého stadionu

Jak zmiňuje ve své knize Pivoda (2008), již v roce 1933 klub SK Liberec získal po velkém úsilí svých funkcionářů a příznivců od radnice prostory u Nisy. Hřiště začal budovat v místech, kde dnes stojí stadion Slovanu, tehdy Pod chudobincem.

Podle oficiálních stránek Slovanu Liberec (2014) se U Nisy prvoligová premiéra odehrála v roce 1953, kdy se zde Slavoj Liberec střetl s pražskou Slavií (tehdy Dynamem). Utkání tenkrát sledovalo 10 000 diváků. Za více než pětapadesátiletou historii Slovanu několikrát jako domácí stánek posloužil i Městský stadion. Stadion U Nisy prošel významnou rekonstrukcí v druhé polovině 70. let a znovu byl otevřen v dubnu roku 1978 v derby se sousedním Jabloncem. Od sezóny 1982/83 se znovu Slovan stěhoval na Městský stadion. Návrat k Nise přišel za čtyři sezóny.

Jedno z dalších stěhování se uskutečnilo už v novodobé historii klubu, kdy po postupu do 1. ligy bylo dovoleno Slovanu na výjimku odehrát první sezónu U Nisy, další však už nikoliv, a tak se klub opět stěhoval na Městský stadion. Při této rekonstrukci se postavila nová hlavní tribuna s více než 2000 míst k sezení. Do té doby bylo na celém stadionu pouze 500 míst k sezení. V létě roku 1997 byla vedle hlavního stadionu vybudována první tréninková plocha s umělým povrchem.

Další novodobá rekonstrukce a s ní spojené opětovné stěhování na Městský stadion se odehrála v jarní sezóně 1997/98, při níž došlo k potřebnému rozšíření hřiště nebo výstavbě

⁵ PIVODA, Aleš. *Slovan Liberec - 50 let vášně!*: od Frýdlantu v Čechách až na San Siro. Vyd. 1. Praha: MAC, 2008. 207 s., s. 19.

nových (zatím nekrytých) tribun za brankami. A od 7. kola sezóny 1998/1999 Slovan už hraje své domácí zápasy pouze U Nisy. Dalším důležitým momentem byl jistě rok 2000, kdy se liberecký stadion díky postupu do evropských pohárů dočkal umělého osvětlení. Za zmínku určitě stojí, že se stihlo postavit během jednoho měsíce. V roce 2002 došlo, zvláště zde na severu, k potřebné výstavbě vytápěného trávníku. Poslední velká přestavba, při níž získal stadion svůj současný vzhled, proběhla v sezóně 2004/2005. Dnes je stadion U Nisy útulným a moderním stánkem s kapacitou lehce pod 10 000 míst, který splňuje přísné požadavky UEFA.

4 PRVNÍ ETAPA – VÝVOJ MLÁDEŽNICKÉHO FOTBALU V LIBERCI DO ROKU 1959

4.1 Prvopočátky fotbalové mládeže na Liberecku

Když se fotbal v Liberci začínal vyvíjet a tvořily se zde první týmy, mládežnické týmy nejenom v Liberci nevznikaly současně s týmy dospělých hned v prvopočátcích. První zmínky o fotbalové mládeži sahají do třicátých let, a to konkrétně do tehdejšího klubu SK Liberec, později přejmenovaného na SK Slavia Liberec. Byl to jeden z mála klubů v Liberci, který v tehdejší době měl své mládežnické mužstvo.

„Již v SK Slavia Liberec za skromných podmínek sdružovali i nejmladší fotbalisty jak žáky, tak i dorostence. Mládež vedl student Stanislav Nováček a v tu dobu hráli kopanou v Liberci samostatně také čeští kluci na sokolském cvičišti Na „Rybničku“, v místech, kde se dnes buduje nové sídliště pod nádražím. Tato uliční XI měla svojí vlastní samosprávu a vedl ji žák Eda Kohout, dnešní předseda komise mládeže Slovanu Liberec. Parta kluků měla svoje vlastní dresy (bílé košile s přišitou modrou hvězdou) a dala si jméno „Modrá hvězda“. Celá tato organizovaná XI přišla na hřiště Slavie Liberec a požádala o přijetí, aby tak posílila český liberecký klub. Pro kluky bylo velkou ctí, že mohli hrát za opravdový klub. Žáci, jako celek, zapojili se také do budování hřiště U NISY a pomáhali, kde se dalo. Z těchto žáků a později dorostenců vyrostli dobří fotbalisté, jako František Sedlák, Václav Říha, Miroslav Kohout, Jan Zoubek, Vilda Ketner, Bartoň a další. Jejich vedoucí a hrající Eda Kohout u mládeže zůstal a v roce 1945 se vrátil do Liberce a pracuje s mládeží doposud. Vybudované hřiště SK Slavia Liberec U NISY se stalo dostaveníčkem převážné části českých sportovců v Liberci. Hlavně mládež zde nalezla pochopení a možnost sportovního vyžití ve skutečně klubovním životě.“⁶

6 Vpřed – Z historie Liberecké kopané z 25. 4. 1967, s. 6.

Obrázek 1: Jedna z nejstarších fotek jednoho z prvních mládežnických mužstev v Liberci, konkrétně mužstva juniorů SK Liberec

Pramen: *Vpřed – Z historie liberecké kopané z 18.4 1967, s. 8.*

Druhá světová válka utlumila nejen rozmach kopané, ale téměř veškeré sportovní dění nejen na Liberecku. Sportovní sdružení a spolky se pomalu, ale jistě dávaly zase do činnosti po skončení války, i když to opět stálo mnoho úsilí a byl to, jak se říká, běh na dlouhou trať. Dokládá to článek, který vyšel ve Stráži severu.

„SK Slavia Liberec zahajuje. Po sedmileté nucené přestávce zahajuje opět činnost přední severočeský sportovní klub Slavia Liberec a volá všechny své členy a přátele ke spolupráci. Její první pracovní schůze se koná v Besedě ve čtvrtek dne 7. června t. r. od 18. hodin večer. Přijďte všichni, kteří jste hráli na hřištích v jejích barvách pod bílou vlajkou s pěticípou červenou hvězdou, všichni, kteří jste tolikrát naši libereckou Slavii nadšeně povzbuzovali, kteří jste pro ni pracovali, měli ji rádi a zůstali jí věrni.“⁷

Jak informovala Stráž severu o necelý měsíc a půl později, činnost obnovil i dorostenecký tým. Zároveň poukazovala na problém, který v této době určitě neměl jen tento mladý tým.

„Liberecká Slavia je klub, který si za první republiky získal sympatie celého severu nejen proto, že to byl klub hájící česká práva v tehdejší baště německé nadutosti, ale i pro svůj výkon. Všichni, kdož sledovali severočeské mistrovství se pamatují na skvělé umístění Slavia

⁷ Stráž Severu – Tělovýchova a sport z 5. 6. 1945, s. 4.

v posledním ročníku, kterého se ještě zúčastnila. Jména Barták, Vychtera, Nedvěd a další měla skvělý zvuk. Ale nejen I. A mužstvo, i dorost patřil mezi nejlepší na severu. Tím více udivuje skutečnost, že klub, který vychoval tolik dobrých hráčů ze svých řad, se nyní spoléhá na hráče získané z jiných klubů. Málem to vyhlíží, jakoby se v Liberci našlo jedenáct mladých chlapců jen pro dorost Rapidu, zatím co na Slavii se už nedostalo. Skutečnost je však taková, že se nenašel nikdo, kdo by se ujal nadšení chlapců, kteří v naději, že jednou přece snad... Víme, jaká je to práce vychovat od základů dorostenecké mužstvo, víme však, že k tomu nestačí si zvolit na schůzi vedoucího dorostu, který se pak na hřišti mezi mladými adepty ani neukáže. Tento týden převzal vedení dorostu staroslavista „táta“ Vaniček, kterému přejeme hodně trpělivosti, neboť jediné prací a vytrvalou prací vychová klubu dorost, z něhož by mohl v budoucnu doplňovati vyšší mužstva. Na prstech bychom spočítali zápasy, které sehrál slavistický dorost za první rok v osvobozené vlasti.“⁸

Obrázek 2: Dorost SK Slavia Liberec 1946

Pramen: Stráž severu z 22. 8. 1946, s. 6.

⁸ Stráž Severu – Dorost Slávie opět hraje z 16. 7. 1946, s. 4.

4.2 Poválečná léta a první mládežnické mistrovské soutěže

Po sehnání dostatečného hráčského potenciálu, si některá z mála mládežnických mužstev začala domlouvat přátelské či turnajové zápasy, jak dokazuje například článek, který vyšel v deníku Stráž severu. „*V sobotu sehrají dorostenci SK Rapidu odvetné přátelské utkání s dorostenci SK Pavlovic, kteří dovedli v posledním střetnutí na hřišti Rapidu remisovati. Zápas se hraje od 15 hod. na stadionu v Pavlovicích.*“⁹

Ale již od sezóny 1946/47 probíhaly „ostré“ zápasy o Přeborníka libereckého okrsku. Jak informoval deník Stráž severu po skončení podzimní části, ve vedení byl dorost Pavlovic.

*„SK Pavlovice, malý liberecký klub, má nadějný dorost. Jeho dorostenci se stali podzimním mistrem okrsku a jsou nejlepší zárukou vzestupu klubu. Celková bilance pavlovických dorostenců je velmi úspěšná. Sehráli od založení klubu 23 zápas, z toho 14 vítězných, 5 nerozhodných a 6 prohraných. Většina porážek spadá do doby, kdy dorost Pavlovic nebyl ještě sehrán. Poměr branek je ve všech sehraných zápasech 103:47. V letošním mistrovství se umístili chlapci z Pavlovic na prvním místě libereckého okrsku se 12 body a poměrem branek 23:6 před libereckým Rapidem a Doubím. Největší počet zápasů sehráli dosud L. Staněk a J. Novotný s 22, nejlepšími střelci jsou Jambor se 20 brankami, dále J. Novotný s 15, Tvrzník a Martinec s 5 atd. Vedoucím dorostu SK Pavlovice je pan Čabla, který věnuje svým svěřencům všemožnou péči, neboť si dobře uvědomuje, že dobrý dorost je zárukou úspěšné činnosti klubu v budoucnosti a jeho stálého vzestupu. Záslužná práce vedoucího p. Čably nebyla marná a jeho svěřenci se mu odměnili svým úspěšným bojem v dorosteneckém mistrovství, jak nejlépe mohli.“*¹⁰

V předešlém článku je vidět mimo jiné to, že už v poválečné době si kluby uvědomovaly, že mít vlastní mládežnickou základnu je nezbytnost. U tehdejších klubů se pouze lišila počtem mládežnických týmů. Dle slov tehdejšího mládežnického hráče Jaromíra Paseckého „*byl v této době v klubech nejčastější model ten, že měly většinou jedny žáky a jeden dorost, výjimkou byly kluby se dvěma dorosty a dvěma žákovskými mužstvy*“.¹¹

Slova Jaromíra Paseckého potvrzuje i článek „Péče o dorost ve Slavii Liberec“, který vyšel ve Stráži severu 15. 3. 1947 na s. 6. Autor v něm zmiňuje, že vedoucí dorostu SK Slavie

9 Stráž Severu – SK Rapid – SK Pavlovice dorosty z 16. 7. 1946, s. 4.

10 Stráž Severu – Dorost Pavlovic vítězem okrsku z 30. 11. 1946, s. 6.

11 PASECKÝ, Jaromír. Osobní komunikace. Liberec, 13. 1. 2014.

Liberec počítal v následující sezóně se dvěma dorosteneckými mužstvy. Určitou zajímavostí, kterou autor zmínil také je, že v té době se hranice pro hraní v dorostu změnila z 18 na 19 let.

Dorost SK Pavlovice dokázal využít svého podzimního postavení a na jaře si první místo pohlídal a stal se prvním poválečným vítězem libereckého okrsku ve své kategorii. Jako vítěz si zajistil účast v kvalifikačním turnaji, ze kterého měl vzejít pozdější dorostenecký vítěz župy.

— 6. Konečná tabulka dorosteneckého mistrovství 1946/47:

1. SK Pavlovice	12	9	1	2	35:11	19
2. SK Jablonec	12	7	1	4	38:20	15
3. SK Doubí	12	7	1	4	29:20	15
4. SK Český Dub	12	5	0	7	21:45	10
5. SK Rapid Liberec	12	4	1	5	21:22	9
6. SK Slavia Liberec	12	3	0	7	15:25	6
7. SK Rychnov	12	2	0	8	13:28	4

7. Dorosteneckým mistrem pro rok 1946/47 libereckého okrsku se stal SK Pavlovice, který postupuje do kvalifikačního turnaje o titul dorosteneckého mistra župy. — 8. Jednohlasně usneseno,

Obrázek 3: Konečná tabulka dorosteneckého mistrovství 1946/47

Pramen: *Stráž severu – Dorostenecká a hráč komise zasedala z 12. 6. 1947, s. 6.*

Prvním soupeřem pavlovického dorostu v semifinále kvalifikačního turnaje byla SK Zásada. První zápas v Zásadě skončil výhrou domácích 3:2, v odvetě pavlovičtí smazali jednogólové manko, ale jelikož se jim již druhý gól vstřelit nepodařilo, tak po výsledku 1:0 musel o postupujícím do finále rozhodnout až třetí zápas na neutrální jablonecké půdě. Vše důležité a hlavně popis tohoto rozhodujícího zápasu zachytil deník *Stráž severu*: „*Hřiště SK Jablonce bylo ve středu večer dějištěm třetího utkání dorostenců SK Zásada – SK Pavlovice o postup do finále soutěže dorostenců o titul mistra PSŽF. Zásada přijela bez brankáře Kodejše a středního záložníka Marka, přesto však se ji podařilo zvítězit. Začátek zápasu nesl obrovskou nervozitu, zvláště u zásadského mužstva, které se nemohlo najít, zatímco Pavlovičtí se akce lépe dařily. Byly proto do 39. minuty lepším mužstvem a jen velkou smůlou útočníků získaly jen jednobrankový náskok, který levé křídlo Zásady vyrovnalo, takže poločas skončil 1:1. Ve II. poločase nastal obrat ve hře. Zásadští dorostenci od první minuty nasadili prudké tempo, které vydrželi za naprosté převahy, ale bez brankového zisku do konce zápasu.*

*Jelikož zápas nebyl rozhodnut v normálním čase, nastavil rozhodčí 2krát 10 minut dle pravidel. Mužstvo Zásady vsadilo vše na jednu kartu a sice do útoku, kde výborně hrající Šourek využil v 6. minutě chyby obránce, doběhl míč, který obránce minul a vsítil vítěznou branku. Rozhodčím byl Henyš z Mn. Hradiště. Zásada se tak utká ve finále s Spartou Poštěbrady.*¹²

Obrázek 4: První pováleční mistři libereckého okrsku

Pramen: *Stráž severu – Dorost Pavlovic vítězem okrsku z 30. 11. 1946, s. 6.*

Podle Kroniky a archivních dokumentů TJ Sokola Ruprechtice nová sezóna 1947/48 ovlivnila rozmach mládežnických týmů na Liberecku, ty se následně staly nutností, pokud mužstva dospělých chtěla hrát příslušnou soutěž, kterou hrála doposud. Nové mistrovství 1947/48 kladlo na všechny kluby 1. A a 1. B třídy důležitou podmínku. Kluby musely mít bezpodmínečně zaregistrovaný dorost a v něm nejméně 15 hráčů. Klub, který tuto podmínku nesplnil, byl zařazen do druhé třídy. Toto nařízení mělo přinutit některé kluby, aby se věnovaly výchově svého vlastního dorostu a splnily tak svoji povinnost k mládeži.

Po tomto nařízení se opravdu na fotbalovou mládežnickou scénu dostala další nová mužstva. Deník Stráž severu 23. 8. 1947 na s. 6. přinesl v článku „Dorostenecké mistrovství rozlosováno do dvou skupin“ rozdělení dorosteneckých mužstev do dvou okrsků. Týmy byly rozlosovány do okrsků jabloneckého a libereckého. Do okrsku jabloneckého byla zařazena mužstva SK Pavlovice, Mšeno, SK Vesec, SK Rychnov, SK Hodkovice, SK Jablonec nad Nisou, SK Rýnovice, Český Dub, SK Harcov a SK Janov.

¹² Stráž Severu – Dorost SK Zásada do finále, SK Zásada – SK Pavlovice 2:1 po prodloužení z 27. 6. 1947, s. 6.

Do okrsku libereckého byla zařazena mužstva SK Frýdlant, SK Raspenava, SK Doubí, SK Chrastava, SK Hejnice, SK Ruprechtice, SK Rapid Liberec, SK Slavia Liberec, SK Hrádek nad Nisou a SK Stráž nad Nisou. Dorostenecká soutěž se tak naplnila dvaceti týmy a funkcionáři či vedoucí týmů se přesvědčili, že zájem mladých chlapců o fotbal tu skutečně je. V první sezóně se po podzimu nejlépe vedlo dorostu Doubí v libereckém okrsku, respektive Pavlovicím v okrsku jabloneckém, což dokládá tabulka uveřejněná ve Stráži severu.

Konečné tabulky podzimního kola:

Okrsek Liberec:

1. Doubí	7	7	0	0	14	25:1
2. Slavia Liberec	7	4	1	2	9	14:9
3. Rapid	7	3	0	4	6	21:14
4. Stráž nad Nisou	7	3	0	4	6	16:12
5. Hrádek nad Nisou	7	2	1	4	5	7:14
6. Frýdlant	7	2	0	5	4	5:15
7. Chrastava	7	1	0	6	2	3:11
8. Ruprechtice	7	0	0	7	0	0:15

Okrsek Jablonec:

1. Pavlovice	9	9	0	0	18	50:2
2. Jablonec	9	7	0	2	14	44:10
3. Rychnov	9	6	0	3	12	28:12
4. Mšeno	9	6	0	3	12	22:19
5. Vesec	9	4	1	4	9	13:14
6. Hodkovice	9	4	0	5	8	18:32
7. Rýnovice	9	3	1	5	7	18:29
8. Český Dub	9	2	1	6	5	9:44
9. Janov	9	1	1	7	3	9:24
10. Stráž Liberec	9	0	0	9	0	0:27

Obrázek 5: Konečné tabulky podzimního kola

Pramen: Stráž severu – Ze schůze dorostenecké hrací komise Liberec z 4.12. 1947, s. 8.

Jak je vidět na obrázku 5, tak během podzimu došlo v libereckém okrsku k odhlášení mužstev SK Raspenava a SK Hejnice a liberecký okrsek tak dohrával sezónu pouze s osmi mužstvy. Podle článku „Ze schůze dorostenecké komise Liberec“, který vyšel ve Stráži severu 22. 7. 1948 na s. 6., se na konci ročníku z celkového prvenství radovalo SK Doubí, které tak udrželo podzimní pozici.

Konečná tabulka mistrovství dorostu oddělení Liberec:						
1. SK Doubí	14	11	2	1	52:11	24
2. Rapid Liberec	14	9	0	5	56:19	18
3. Slavia Liberec	14	6	2	6	30:30	14
4. AFK Hrádek	14	6	2	6	25:29	14
5. SK Stráž n. Nis.	14	5	0	9	22:39	10
6. SK Chrastava	14	4	0	10	24:31	8
7. SK Ruprechtice	14	3	0	11	14:34	6
8. SK Frýdlant	14	3	0	11	12:42	6
9. SK Hejnice	vystoupil ze soutěže.					
10. SK Raspenava	vystoupil ze soutěže.					

Obrázek 6: Konečná tabulka mistrovství dorostu okrsku Liberec

Pramen: *Stráž severu* – Ze schůze dorostenecké komise Liberec z 22. 7. 1948, s. 6.

Další článek ve *Stráži severu* „Ze schůze dorostenecké komise Liberec“ z 11. 8. 1948 na s. 4. zahrnoval mimo konečnou tabulku mistrovství dorostu oddělení Jablonec, kde Rychnov odstoupil ze soutěže a Stráž Liberce se přejmenovala na SNB Liberec (důležitý klub pro další sezónu), také další tabulky. Na tabulkách je vidět, že během jarní sezóny se utvořila a zapojila další dorostenecká mužstva (viz obrázek 7). U některých klubů dokonce druhé dorosty.

Dalším důležitým milníkem bylo zahájení soutěže žáků, ve které se prvním vítězem stalo mužstvo Ruprechtic (viz obrázek 8), které společně s Rapidem Liberec vyslalo do soutěže svá dvě mužstva žáků.

Rozhodující a vítězný zápas ruprechtických žáků zaznamenala i klubová kronika, která ho popisuje následovně: „*Rapid Liberec-Ruprechtice žáci 0:3 (0:2). Rozhodující utkání nejmladších footballistů o prvenství okrsku byl sehrán na hřišti Rapidu, kde hostující žáci Ruprechtic dobyli zaslouženého vítězství. Jejich soubor lépe kombinoval i střílel, takže ani zlepšená hra Rapidu po přestávce na konečném výsledku ničeho nezměnila. O tři branky se rozdělili Beneš 2 a Štrojza. Rozhodčím zápasu byl Chmelík.*“¹³

¹³ Kronika a archivní dokumenty TJ Sokol Ruprechtice, 1946.

Konečná tabulka mistrovství dorostu					
odd. Jablonec.					
1. Pavlovice	16	14	1	1	89:3
2. Jablonec	16	13	1	2	94:13
3. Mšeno	16	11	1	4	39:26
4. SNB Liberec	16	6	0	10	21:37
5. Vesec	16	5	1	10	18:35
6. Rýnovice	16	5	1	10	23:30
7. Janov	16	4	2	10	28:40
8. Hodkovice	16	5	0	11	23:38
9. Český Dub	16	4	1	11	18:71

Konečná tabulka turnaje II a nově založených dor. mužstev:					
1. Machnín	6	5	0	1	27:15
2. Jablonecké Paseky	6	4	1	1	36:14
3. Slavia Liberec II	6	2	1	3	15:24
4. Jablonec II	6	1	2	3	16:13
5. Chrastava II	6	2	0	4	12:10
6. Rapid Liberec II	6	2	0	4	19:21
7. Hrádek II	6	1	0	5	4:32

Konečná tabulka turnaje ládk.					
1. Ruprechtice I	9	8	1	0	40:5
2. Rapid Liberec I	9	8	0	1	38:5
3. Rapid Liberec II	9	5	0	3	26:18
4. Slavia Liberec	9	5	0	4	49:15
5. Hodkovice	9	4	1	4	24:18
6. Doubí	9	4	1	4	29:22
7. Chrastava	9	2	1	6	8:17
8. Ruprechtice II	9	2	1	6	8:48
9. Machnín	9	1	1	7	7:41
10. Pavlovice	0	0	0	9	0:27

Obrázek 7: Konečné tabulky sezóny 1947/48

Pramen: Stráž severu – Ze schůze dorostenecké komise Liberec z 11. 8. 1948, s. 4.

Obrázek 8: Žáci SK Ruprechtice s pohárem pro vítěze libereckého okrsku

Pramen: Kronika a archivní dokumenty TJ Sokol Ruprechtice.

Další sezónu, tj. 1948/49, se vítězem libereckého dorosteneckého okrsku stalo mužstvo Sokola SNB Liberec a mohlo se utkat o titul mistra Libereckého kraje se Sokolem Jilemnice. O titul se hrálo formou odvety.

„V neděli dopoledne bylo rozhodnuto o mistru Libereckého kraje v kopané dorostenců. Je jím dorost S. SNB Liberec, který po vítězství v prvním zápase v Jilemnici 3:1, porazil v odvetném finálovém zápase dorostence S. Jilemnice 7:0. Utkání se hrálo na hřišti S. Rapid Liberec před 400 diváky a bylo ve znamení převahy domácích, jejichž nejlepší řadou byl útok. Naproti tomu se útočná řada hostů těžko prosazovala proti zadním řadám S. SNB a také střelecky neuspokojila. Branky vítězů dali Chmela 3, Miler 2, Klička a Slabý po 1.“¹⁴

Soutěžní struktura mládežnických soutěží byla tento rok nastavena tak, že vítězové jednotlivých krajů postupovali na mistrovství Čech, ze kterého měl vzejít nejlepší dorostenecký tým republiky.

Hrálo se opět systémem odvet a S. SNB Liberci byl v prvním kole vylosován pražský Sokol Mitas XX. V prvním utkání na hřišti soupeře dokázal SNB Liberec zvítězit 4:2 a měl velice dobré vyhlídky na postup do dalšího kola. Domácí tým však odvetu nezvládl a z mistrovství Čech vypadl.

„V sobotu večer se hrálo v Liberci na hřišti S. Zdar Slavia odvetné utkání I. kola dorosteneckého mistrovství Čech mezi S. SNB Liberec a S. Mitas Praha XX. Rušný a závěrem ostře hraný zápas vyhráli zaslouženě hosté, kteří byli techničtější, rychlejší a střelecky pohotovější. Naproti tomu útok domácích se neprosadil střelecky, třebaže v poli si byli oba soupeři celkem rovnocenní. Hosté vedli již 5:0 a teprve závěrem se podařilo poraženým snížit. Před 800 diváky řídil rozhodčí Černý místo delegovaného rozhodčího, který se nedostavil. O postupujícím do II. kola mistrovství Čech, kterým jsou dorostenci S. Mitas rozhodla tedy pouze jedna branka, neboť S. SNB zvítězil v Praze 4:2, takže celkové score je 7:6 pro hosty.“¹⁵

Po sezóně 1949/50 byl v Liberci v červnu uspořádán větší turnaj pro žákovská mužstva. Jak informoval článek „Mládež zárukou dalšího rozmachu kopané“, který vyšel ve Stráži severu 1. 6. 1950 na s. 6., turnaj uspořádal oddíl kopané ZSJ Zdar Slavia Liberec. Slavia měla v turnaji tři svá žákovská mužstva, dále se zúčastnila mužstva ZSJ Jedličkův ústav, Sokol Machnín, Sokol Čechie Liberec a Sokol Vesec. Ve finále se nakonec střetla mužstva Zdar

14 Stráž Severu – S. SNB Liberec – S. Jilemnice 7:0 (3:0) Dorost Sokola SNB Liberec mistrem kraje z 28. 6. 1949, s. 6.

15 Stráž Severu – S. SNB Liberec – S. Mitas Praha 2:5 (0:3). Dorost S. SNB Liberec vyřazen z mistrovství Čech z 25. 8. 1949, s. 12.

Slavia Liberec I a ZSJ Jedličkův ústav. Zápas měl jednoznačný průběh a po výsledku 5:1 se radovali žáci Zdaru Slavie Liberec. Nelze nezmínit, že finále tohoto žákovského turnaje se hrálo jako předzápas týmů dospělých a přihlíželo mu 2000 diváků.

Tuto mládežnickou sezónu zakončilo účinkování S. SNB Liberec v dorosteneckém mistrovství Čech, ve kterém si opět zajistil účast jako obhájce titulu Libereckého kraje. Bohužel ani tentokrát se mu mezi nejlepšími týmy v republice uspět nepodařilo.

„Vítěz dorosteneckého mistrovství Libereckého kraje, S. SNB Liberec nemůže v bojích o titul přeborníka Čech zabrat. Po porážkách od S. Dejvice a S. Chrudim hostil na svém hřišti vítěze Hradeckého kraje, S. Týniště, od něhož byl opět poražen. Asi 300 diváků sledovalo v poli zajímavý a rušný zápas, v němž útok domácích svou nepohotovostí a částečně i smůlou prohrál zbytečně utkání, když promarnil nejméně půl tuctu tzv. vyložených šancí.“¹⁶

4.3 Padesátá léta a první velké úspěchy

Padesátá léta byla pro libereckou fotbalovou mládež jedna z nejúspěšnějších. Hlavní zásluhu na těchto úspěších měl především mládežnický tým Tatranu Liberec, respektive Slavoj Liberec.

Ještě než však liberecký mládežnický fotbal začal sbírat první velké úspěchy, situace v první polovině padesátých let nebyla především u žákovských mužstev úplně optimální, jak naznačoval článek v místním tisku. Zároveň článek informoval o novém fotbalovém přeborníkovi kraje v žákovské kategorii.

„Důležitou příčinou poklesu úrovně naší kopané, o níž se často na odpovědných místech hovořilo a hovoří, je nedostatečná péče o výchovu nových mladých hráčů. Některé oddíly měly sice dorostenecká i žákovská mužstva, získaná převzetím patronátu nad učilišti a školami, ale ta měla malou možnost růstu, protože soutěžila pouze ve sportovních hrách mládeže nebo ve sportovních hrách žactva, kde po vyřazení jejich činnost ustala. V některých okresech našeho kraje se proto komise mládeže snažily odstranit nepravidelnou činnost žákovských mužstev a pořádaly pro ně zvláštní soutěže. Dobrou úroveň měla žákovská soutěž okresu Liberec, v níž bojovalo o pohár, věnovaný MV TVS, 19 družstev a vítězem se stali žáci Spartaku EZ Liberec, v západní skupině bojovalo 9 družstev, z nichž obsadili první místo žáci Jiskry

16 Stráž Severu – Dorostenci Sokola SNB Liberec opět poražení. S. SNB Liberec – S. Týniště 2:4 (0:3) z 11. 7. 1950, s. 6.

Liberec Kolora. Ve finálových utkáních porazili žáci Jiskry Kolory Spartak EZ Liberec nejprve 4:1 a ve druhém utkání 6:3“.¹⁷

V sezóně 1954/55 se krajským dorosteneckým přeborníkem stalo mužstvo Tatranu Liberec. Jak uváděl článek „Neporažené družstvo dorostenců“, který vyšel v Cestě míru 13. 9. 1955 na s. 4., dorostenci vyhráli přebor naprosto zaslouženě. Svědčí o tom jejich bilance, když neztratili ani bod a ve 12 zápasech svým soupeřům nastříleli 111 branek a dostali jich pouhých 7. Ve finále porazili Koloru Liberec 4:3. Tato spanilá jízda sezónou pro některé hráče znamenala pozvánku do širšího československého národního mužstva dorostenců, konkrétně pro Prášila, Myslivce a Ekrta. Toto vítězství znamenalo zajištění postupu do kvalifikačního turnaje, který měl ve čtyřech skupinách určit postupující mužstva do finále o titul celkového přeborníka ČSR.

Určitě nelze nezmínit, že trenérem tohoto úspěšného a nadějného týmu, který s ním vyhrál Liberecký krajský přebor, nebyl nikdo jiný než samotný Václav Ježek, později vyhlášený nejlepším českým fotbalovým trenérem 20. století. Tento trenér dovedl v roce 1976 v Bělehradě Československou reprezentaci k titulu mistrů Evropy.

Jak uvádí článek „Dorostenci Tatranu Liberec nezklamali“, uveřejněný v Cestě míru 1. 11. 1955 na s. 4., tak libereckému dorostu se podařilo probojovat z kvalifikace až do samotného finálového turnaje. Turnaj se konal v tehdejší Gottwaldově. Na turnaji startovali čtyři vítězové kvalifikačních skupin podle jednotlivých krajů. Tatranu Liberec se nakonec podařilo vybojovat výborné druhé místo, ačkoliv nechybělo moc a mohl se stát mistrem ČSR. V rozhodujícím zápase o přeborníka ČSR totiž ještě chvíli před koncem vedl nad Jiskrou Ratíškovice 1:0. Bohužel Jiskře se podařilo v samém závěru vyrovnat, a tím si sama zajistila prvenství. V předchozích zápasech Tatraň nešťastně prohrál s Baníkem Duchcov 1:2 a přesvědčivě porazil Slavoj Lučenec 3:0.

Místní tisk a veřejnost přijala tento úspěch s velkým ohlasem. „*Je to úspěch, kterého si liberecká kopaná musí umět skutečně vážít. Vždyť zatím žádnému jinému družstvu kopané v kraji se něco podobného nepodařilo, ještě žádné liberecké družstvo tak čestně neskončilo v boji o titul mistra ČSR.*“¹⁸

17 Cesta Míru – V Liberci pečují o výchovu mladých fotbalistů z 30. 11. 1954, s. 4.

18 Cesta Míru – Dorostenci Tatranu Liberec nezklamali z 1. 11. 1955, s. 4.

Obrázek 9: Vicemistr přeboru ČSR 1955 Tatra Liberec

Pramen: *Cesta Míru – Dorostenci Tatra Liberec nezklamali z 1. 11. 1955, s. 4.*

Dokonalá odplata se Tatra podařila další rok na jarním mezinárodním turnaji v Praze. Jen poznamenám, že tento rok se sloučily oddíly Slavoje a Tatra pod hlavičku Slavoje. Takže dorostenecký tým bývalého Tatra vystupoval na turnaji pod názvem Slavoj Liberec.

Tento další úspěch Tatra neunikl ani pozornosti celostátního deníku Československého sportu, který o tomto turnaji informoval v článku „Fotbalové dorostenci mezinárodně. Slavoj Liberec vítězem pražského turnaje“, který vyšel 3. 5. 1956 na s. 6. Na turnaji se představily týmy Baník Ratíškovice, západoněmecký tým dorostenců FC Recklinghausen, výběr dorosteneckých hráčů Vídně a liberecký zástupce Slavoje Liberec. Tisk hodnotil turnaj jako velmi povedený s výbornou úrovní. Nelze nezmínit divácké návštěvy na tomto dorosteneckém turnaji. Na zápas Ratíškovic s FC Recklinghausen přišlo neskutečných 15000 diváků. Je však třeba podotknout, že zápas se hrál jako předzápas soutěže přeboru republiky mezi Dynamem Praha a Spartakem Trnava. Ale pro mladé dorostence to byl obrovský zážitek. Za zmínku stojí i návštěvnost na utkání mezi Slavojem Liberec a FC Recklinghausen, které sledovalo 3000 diváků. Nejdůležitější je však to, že liberečtí dorostenci tento turnaj dokázali vyhrát a aktuální dorostenecký mistr ČSR Baník Ratíškovice skončil až za nimi. Třetí místo obsadil výběr Vídně a s posledním místem se museli spokojit dorostenci FC Recklinghausenu.

Jak bylo již popsáno v kapitole 2.1. „Co bylo před Slovanem?“, roku 1958 vznikl po sloučení oddílů Jiskry a Slavoje klub Slovan Liberec. Toto sloučení se samozřejmě týkalo i mládežnických týmů. A tak hned v létě roku 1958 zahájily i mládežnické týmy přípravy na své boje v mistrovských soutěžích. Jedním z týmů byl nově vzniklý dorost Slovanu, který se

připravoval na svou první sezónu v dorostenecké lize.

„Po velmi pěkném výkonu a vítězství nad Spartakem Radotín minulou neděli, sehrálo dorostenecké družstvo Slovanu Liberec další přípravný zápas na ligovou soutěž v předzápase nedělního utkání Slovan Liberec – Dynamo Karlovy Vary. Jeho soupeřem byl kolektiv Sp. Mladá Boleslav, který odešel poražen 2:5 (1:4). Ačkoliv výkon libereckých chlapců byl oproti poslední neděli podstatně slabší, hlavně ve druhé polovině, ukázal jejich kolektiv dobrou připravenost na nadcházející boje v dorosteneckém ligovém zápolení.“¹⁹

A první mistrovský zápas dopadl pro dorost Slovanu na výbornou. Jak uvádí článek „Liberečtí dorostenci zahájili ligu úspěšně“ vydaný v Cestě míru 9. 9. 1958 na s. 4., v premiéře si Slovan vyšlápl na dorost Jiskry Úpice a vyhrál v poměru 4:1 (0:1). O branky se za domácí postarali Strnad 2x, Smolík a Pták. V premiérové sezóně nakonec mladíci Slovanu obsadili krásné 3. místo za Duklou a Dynamem Praha, což ukazuje tabulka na obrázku 10.

The image shows a printed table titled "Konečná tabulka dorostenecké ligy". It lists the top 10 teams of the youth league for the 1958/59 season. The teams are ranked by points, with Dukla Praha at the top and Spartak Chlumec at the bottom. The table includes columns for rank, team name, and various statistics including goals scored and conceded.

Konečná tabulka dorostenecké ligy									
1.	Dukla Praha	18	16	0	2	96:11	32		
2.	Dynamo Praha	18	14	2	2	57:18	30		
3.	Slovan Liberec	18	8	4	6	31:35	26		
4.	Jiskra Úpice	18	8	2	8	33:35	18		
5.	Lok. Trutnov	18	8	1	9	30:25	17		
6.	Jiskra Jablonec	18	7	2	9	26:41	16		
7.	Slov. Varnsdorf	18	6	2	10	23:40	14		
8.	Sp. Čelákovice	18	5	3	10	24:43	13		
9.	Lok. Čes. Lípa	18	3	4	11	17:48	10		
10.	Spartak Chlumec	18	3	4	11	17:62	10		

Obrázek 10: Konečná tabulka dorostenecké ligy 1958/59

Pramen: Cesta Míru – Kopaná z 13. 6. 1959, s. 6.

¹⁹ Cesta Míru – Dorost Slovanu Liberec v přípravě na ligu z 19. 8. 1958, s. 4.

Poslední velký mládežnický úspěch padesátých let zaznamenali ti nejmenší, žáci Lokomotivy Liberec. Na tento úspěch reagoval článek „Pozoruhodný úspěch malých fotbalistů Lokomotivy“ vydaný v Cestě míru 11. 7. 1959 na s. 6. V tehdejší době na dosud největším žákovském turnaji, který se na našem území konal, se žáci Lokomotivy umístili na vynikajícím 2. místě z 43 mužstev z celé ČSR. Turnaj se hrál vyřazovacím způsobem. Žáci Lokomotivy nejprve porazili TJ Jičín 3:1. Ve druhém utkání vyřadili TJ Rožnov pod Radhoštěm po výsledku 2:0. Ve třetím kole je nezastavil ani Spartak Mladá Boleslav, který porazili na penaltu 3:2, když utkání v normální hrací době skončilo 0:0. Ve čtvrtém kole poslali domů z turnaje tým Spartaku Čelákovice, který předtím vyřadil dalšího libereckého zástupce na turnaji, tým žáků Slovanu, když opět Lokomotiva byla úspěšnější v penaltovém rozstřelu. Až ve finále se tým Lokomotivy musel sklonit před bratislavským Slovanem a prohrál 0:6. Vedoucí týmu byli L. Šimůnek a Zd. Zima. Obdivuhodná byla také bilance žáků Lokomotivy za celý uplynulý rok. Z 28 odehraných zápasů jen 2x odešli poraženi.

Obrázek 11: Žákovské družstvo Lokomotivy Liberec 1959

Pramen: *Cesta Míru* z 11. 7. 1959, s. 6.

A jak na fotbalové začátky v padesátých letech vzpomíná přímý účastník té doby, později výborný obránce FC Slovanu Liberec Karel Dedera?

Dedera (2011) např. vzpomíná, jak v tehdejší době probíhal nábor žáků, na který šel do Kolory Liberec. Test fotbalové zdatnosti se skládal z přihrávky hlavou nebo nohou. Vedoucí stál v kruhu asi třiceti žáků a postupně po obvodu tohoto kruhu jim házel balon a oni mu ho měli vracet hlavou nebo nohou. Výběr se povedl a Karel Dedera byl vybrán do „béčka“ žáků FC Kolory Liberec. Zajímavě Dedera také popisuje mládežnické trenéry, které zažil.

„Mila Jenšovský, civilním zaměstnáním zásobovač, byl náš druhý trenér a vedoucí mužstev, za které jsem kopal v žácích a dorostu. Po selekci Ády Nováka jsme dostali tohoto nového vedoucího žákovského B mužstva. Tento postavou malý človíček, byl symbolem oddanosti fotbalu a poctivosti jako vedoucí mužstva u mládeže. Nedělal si žádné ambice na trénování, ale zajistil nám v žákovském i dorosteneckém mužstvu trenéra, kterého nám pak všichni záviděli. Jméno Pepi Bican je jeden z dalších – Václav Ježek, František Havránek, František Bufka, Ladislav Vaněk. Ano, tito skvělí trenéři měli někdy za povinnost k trénování A mužstva seniorů přibrat ještě mládež a někteří u nás začínali svou trenérskou kariéru.“²⁰

Dnes už legendární pan Jenšovský, který se jako vedoucí staral o mládežnické celky nejen Kolory, ale poté především Stadiónu Liberec bezmála celých dvacet let, než se sloučil „jeho“ Stadión Liberec se Slovanem, vzpomíná právě na svá léta v Koloře a na trenéra Havránka, kterému tamní mládež přirostla k srdci. „Vzpomínám si, že pan Havránek musel po určité době u našeho žákovského mužstva skončit. A i přesto, že skončil a neměl u mládeže už žádné závazky, tak si kluky tak oblíbil, že si vždy našel alespoň jednu hodinu týdně a naše kluky chodil trénovat, aniž už by byl trenérem mládeže Kolory.“²¹

Je třeba říci, že v Liberci se prostrídalo mnoho v budoucnosti slavných trenérů, které netřeba moc představovat, protože co jméno, to pojem.

Obrázek 12: Tehdejší mládežnický fotbalový registrační průkaz

Pramen: *Fotbaloví sedmilháři aneb...tak šly fotbalové roky*, 2011, s. 48.

20 DEDERA, Karel. *Fotbaloví sedmilháři aneb...tak šly fotbalové roky*. 48 s., s. 6–7.

21 JENŠOVSKÝ, Miloslav. Osobní komunikace. Liberec, 18. 3. 2014.

V této kapitole jsem chtěl i pomocí mnoha citací ukázat, jak to vypadalo s fotbalovou mládeží v Liberci v jejích začátcích, a přiblížit dobovou situaci, ve které se začaly utvářet mládežnické týmy různých klubů. Její vývoj přibrzdila 2. světová válka a po ní se vlastně začínalo nejen s mládežnickým sportem prakticky od nuly. Je zde zachycen poválečný vývoj mládežnického fotbalu a postupný vývoj prvních mládežnických soutěží. Dále jsou v této etapě vyzdvíženy mnohé úspěchy především ve druhé polovině 50. let. Druhá polovina 50. let se nesmazatelně zapsala do historie libereckého mládežnického fotbalu a úspěchy dosažené v této době patří k těm největším, které mládežnický fotbal v Liberci má.

5 DRUHÁ ETAPA – VÝVOJ V LETECH 1959–1973

5.1 Mládež Slovanu stabilně na fotbalové scéně

Dorost Slovanu své začátky v dorostenecké lize zvládl a stabilně ji hrál i na začátku 60. let. Zajímavě na tyto začátky vzpomíná legendární liberecký mládežnický trenér Rudolf Folke, známý většině libereckých fanoušků, který byl v roce 2002 ještě tehdejším ČMFS vyhlášen nejlepším dorosteneckým trenérem.

„Dorost Slovanu jsem začal trénovat v roce 1962, kdy jsem tým převzal po Františku Havránkovi, který přebíral A-mužstvo. Po tom Františku Havránkovi, který v roce 1980 dovedl olympioniky Československa v Moskvě až ke zlatým medailím. Byl jsem tehdy nováček, držitel trenérské licence, čerstvě vyškolený v Klánovicích. Dorost jsem pak trénoval s malými přestávkami až do roku 1986.“²²

V Pivodově publikaci (2008) Rudolf Folke také vzpomíná, že v tehdejší době byl tým tvořen převážně chlapci z Liberce, které doplňovali ti nejnadanější hráči z okolních měst. Dnes je tomu většinou naopak. Chlapci, kteří sem přišli hrát z okolních měst, např. z Varnsdorfu, Semil či České Lípy, tu měli výborné podmínky. Bydleli většinou na internátu či koleji, přičemž výhodou Liberce také bylo širší spektrum středních škol, které mohli studovat.

„Většinou jsme hrávali nejvyšší dorosteneckou soutěž. A když se třeba i spadlo, za rok jsme jsme se zpravidla vraceli zpátky. Největším regionálním konkurentem nám bývaly Spartak Armaturka Ústí nad Labem a samozřejmě sousední rival LIAZ Jablonec, se kterým jsme často soupeřili nejen na hřištích, ale taky ve snaze získat do svého družstva některého talentovaného fotbalistu.“²³

Sám Rudolf Folke přiznává, že se spolu se svými svěřenci obzvlášť pečlivě připravovali na zápasy s pražskými týmy, především Spartou a Slavií, proti kterým se chtěli vždy předvést.

„Přestože v Praze měli dorostenci lepší podmínky pro přípravu, snažili jsme se na spartány i slávisty pokaždé vytáhnout. V zimě jsme víc běhali, posilovali, proto jsme hráli jiným způsobem než oni. Naši kluci bývali rychlejší, agresivnější, tvrdší, zatímco Pražáci naopak lépe

22 PIVODA, Aleš. *Slovan Liberec 50 let vášně!*: od Frýdlantu v Čechách až na San Siro. Vyd. 1. Praha: MAC, 2008. 207 s., s. 156.

23 PIVODA, Aleš. *Slovan Liberec 50 let vášně!*: od Frýdlantu v Čechách až na San Siro. Vyd. 1. Praha: MAC, 2008. 207 s., s. 156.

*kombinovali a byli individuálně lépe vybavení po technické stránce. A co mě těší doted' – na soupeře z Prahy jsme zejména doma většinou opravdu uměli zahrát!*²⁴

Rudolf Folke také prozradil, kde mělo dorostenecké mužstvo Slovanu za jeho působení své domácí prostředí. „Od roku 1962 až do počátku devadesátých let minulého století bývalo útočištěm dorosteneckého fotbalu ve Slovanu škvárové hřiště U Letky v Růžodole.“²⁵

Ve své druhé sezóně si dorostenci Slovanu vedli opět úspěšně. Přikládám konečnou tabulku z tohoto ročníku, ve kterém se dorost Slovanu po třetím místu z premiérové sezóny umístil o stupínek hůře.

1. Sp. Sokolovo	18	14	4	0	62:12	32
2. Sp. Stalingrad	18	13	4	1	71:21	30
3. Slavoj Žižkov	18	8	4	6	31:29	20
4. Slovan Liberec	18	6	5	7	19:19	17
5. Jiskra Opice	18	6	6	7	19:30	17
6. Slavoj Turnov	18	6	6	7	24:33	17
7. TJ Jičín	18	5	6	7	23:32	16
8. Jis. Jablonec	18	4	5	9	17:40	13
9. Slovan Varnsdorf	18	1	8	9	9:30	10
10. Lok. Trutnov	18	3	2	13	18:47	8

Obrázek 13: Konečná tabulka dorostenecké ligy 1959/60

Pramen: *Vpřed* z 20. 5. 1960, s. 6.

U tohoto roku určitě ještě stojí za připomenutí dobré umístění žáků Lokomotivy Liberec, kteří opět startovali na největším žákovském turnaji v Přelouči. K tomuto turnaji se vrací článek „Jak bojovali žáci v Přelouči“ v obdeníku *Vpřed* 19. 7. 1960 na s. 4.

Žáci Lokomotivy sice nedokázali obhájit předešlé 2. místo, ale přesto celkové 6. místo z 24 předních žákovských týmů z celé republiky se určitě dalo považovat za úspěch. A to ještě Lokomotivu připravil o konečné 5. místo los, který rozhodoval při rovnosti bodů mezi libereckými a Rudou hvězdou Bratislava. Turnaj vyhrál druhý bratislavský tým, obhájce titulu Slovan. Za zmínku ještě určitě stojí, že po tomto turnaji byl do československého žákovského reprezentačního mužstva vybrán útočník liberecké Lokomotivy Urbánek.

24 PIVODA, Aleš. *Slovan Liberec 50 let vášně!*: od Frýdlantu v Čechách až na San Siro. Vyd. 1. Praha: MAC, 2008. 207 s., s. 156.

25 PIVODA, Aleš. *Slovan Liberec 50 let vášně!*: od Frýdlantu v Čechách až na San Siro. Vyd. 1. Praha: MAC, 2008. 207 s., s. 157.

V sezóně 1961/62 už byla ve Slovanu jedna z nejpočetnějších mládežnických základen v kraji (tenkrát Liberec spadl do Ústeckého kraje).

„Dnes mají v libereckém Slovanu tři družstva dorostenců a dvě družstva žáků. Přidáme-li k tomu, že v letošním ročníku SHM hrálo 185 družstev, je to nesporně obrovská záloha mladých talentovaných hráčů, z nichž mnozí pod odborným vedením trenérů mohou vyrůst ve výkonnostně dobré hráče.“²⁶

Obrázek 14: Trenér Havránek udělující pokyny svým svěřencům v přípravě před sezónou 1961/62

Pramen: *Průboj* z 12. 8. 1961, s. 4.

Kvalitní příprava před sezónou 1961/62 přinesla své zasloužené ovoce. Trenér Havránek ve své poslední sezóně u dorostu obsadil v dorostenecké lize se svým mužstvem skvělé 2. místo. Bohužel v nové sezóně 1962/63 se dorostu nevedlo podle představ. Je však třeba připomenout, že každý rok se mužstvo obměňovalo, když chlapci odcházeli do týmu dospělých a naopak přicházeli chlapci z mladšího dorostu.

„V letošním ročníku dorostenecké ligy si družstvo libereckého Slovana nevede nejlépe. Zatím co v loňské soutěži skončili chlapci druzí, tentokrát vypadá situace podstatně hůře. V sérii neúspěchů pokračovali dorostenci i v sobotu, kdy po slabé hře, zejména útočné řady, podlehl družstvu Tesly Pardubice 0:1 (0:1).“²⁷

Jak již napovídal výše zmíněný špatný vstup do soutěže, dorostencům se nedařilo po celou sezónu. Ale herní krize nepostihla jen dorost, spíše se dá říci, že mládež se svezla s neutěšenou situací v klubu v roce 1963. Za celou krizí stály ještě dozvuky fúze Jiskry a Slavoj.

²⁶ Průboj – Hlavní věc: péče o dorost z 12. 8. 1961, s. 4.

²⁷ Vpřed – Dorost Slovanu z formy z 25. 9. 1962, s. 4.

Ostatně celý problém vysvětluje článek „Z historie liberecké kopané do přítomnosti“ uveřejněný v novinách Vpřed 17. 10. 1967 na s. 6.

Hlavním kladem sloučení mělo být především odstranění nezdravé rivality, dostatek hráčů, odborných funkcionářů a také materiální pomoc významných podniků, závodů a složek pro jediného libereckého reprezentanta ve vyšší soutěži. Postupem času se však začaly dostavovat i zápory tohoto sloučení. Jednalo se především o odchod zkušených funkcionářů, kteří do té doby zastávali funkce v jednotlivých klubech. Z klubu odešli jinam i hráči, kterým bylo málo hrát za „B“ mužstvo. Do klubu sice přicházeli noví a obětaví pracovníci, kteří chtěli pomoci, ale často jim chyběla fotbalová zkušenost. Postupem času tak začala klesat i sportovní výkonnost hráčů, tím i úroveň mužstva a s ní spojené umístění v tabulce II. ligy (zane dlouho sestup do krajského přeboru). Celková herní krize se odrážela i na návštěvnosti, a tím klub postihla i krize hospodářská. Situace nezůstala bez následků ani u jinak dobré práce oddílu s mládeží. Po sestupu „A“ týmu z 2. ligy přišel sestup i dorostenců z dorostenecké ligy. A tak tento rok udělali libereckým příznivcům radost pouze „A“ žáci, kteří ovládli okresní přebor žáků a po zásluze se stali jeho nejlepším týmem, jak ukazuje tabulka na obrázku 15.

1. Slovan Lib. A	15	12	1	2	81:13	25
2. Raspenava	15	9	2	4	43:21	20
3. Stadión Lib.	16	10	0	6	35:21	20
4. Doubí	15	8	2	5	28:24	18
5. Hrádek	13	7	0	6	27:20	14
6. Ruprechtice	11	4	1	6	20:28	9
7. Frýdlant	12	4	1	7	13:34	9
8. Hodkovice	12	3	0	9	13:42	6
9. Vratislavice	12	2	1	9	18:42	5
Slovan Liberec C hrál mimo soutěž.						

Obrázek 15: Konečná tabulka přeboru žáků 1962/63

Pramen: *Vpřed – Více péče mladým fotbalistům* z 9. 7. 1963, s. 4.

V ten samý rok, co dorost Slovanu spadl do oblastní dorostenecké ligy, do ní postoupil z krajského přeboru Stadión Liberec. Takže fanoušci se mohli po delší době těšit na liberecké derby. „*Pěkného úspěchu dosáhli dorostenci Stadiónu Liberec. Získali titul přeborníka kraje*

a postoupili do oblastní dorostenecké soutěže. Ocenit nutno to, že se jedná o družstvo malého oddílu, který se věnuje jen výchově mládeže. Celek dospělých vůbec nemá. Chlapce, kteří překročí dorostenecký věk, bude uvolňovat oddílům, které mají mužstvo dospělých. Za Sn Liberec například už hraje odchovanec tohoto celku Teplík.²⁸

Po první polovině sezóny, ve které se oba liberecké celky setkaly, na tom byl lépe Stadión, jak lze vidět na obrázku 16. Pan Jenšovský, tehdy vedoucí úspěšného dorosteneckého mužstva Stadiónu, na toto období vzpomíná následovně: „V tu dobu, kdy jsme postoupili do oblastní dorostenecké soutěže jsme měli asi nejlepší tým, co kdy pamatuji. Mnoho z těch kluků to později dotáhlo daleko. V těchto letech jsme měli kvalitnější dorost než samotný Slovan, což dokazovaly i výsledky v sezónách, kdy jsme s nimi hráli. Nebyla to soutěž celostátní, ale v Čechách nejvyšší, a na takhle malý oddíl, nakonec skončit pátí bylo pro všechny obrovským úspěchem. A na jeden zápas z této sezóny si moc dobře vzpomínám. Jeli jsme na Spartu a každý nám předpovídal, kolik tam prohrájeme. Navíc náš zápas zrovna vyšel jako předzápas dospělých celků a Spartu tehdy čekal velký zápas s Bratislavou. Už na náš zápas bylo na tribunách okolo pěti tisíc lidí a byl to neskutečný zážitek pro každého hráče z našeho mužstva. Ta atmosféra kluky tak semkla, že jsme dokázali do té doby na suverénní Spartě zvítězit 1:0. Tato výhra byla taková třesnička na této povedené sezóně pro náš oddíl.“²⁹

1. Sp. Sokolovo	11	8	1	2	26:2	17
2. D. Budějovice	11	8	1	2	25:17	17
3. Lok. Praha	11	6	3	2	21:9	15
4. Dukla Praha	11	6	2	3	29:14	14
5. Stad. Liberec	11	6	2	3	16:16	14
6. Tesla Žižkov	11	5	1	5	16:18	11
7. Dyn. Arítma	11	4	2	5	16:17	10
8. Sp. Chocẽ	11	2	6	3	10:23	10
9. Sn. Liberec	11	2	4	5	8:14	8
10. Tes. Pardubice	11	2	2	7	7:13	6
11. Úpice	11	2	2	7	8:20	6
12. K. Kralupy	11	1	2	8	4:24	4

Obrázek 16: Podzimní tabulka oblastní dorostenecké ligy 1963/64

Pramen: *Vpřed – Liberec v dorostenecké „lize“ z 3. 12. 1963, s. 4.*

V oblastní dorostenecké lize působil dorost Slovanu tři sezóny. V sezóně 1966/67 se mu ji podařilo vyhrát a zajistil si účast v celostátní první lize. „Několik let usilovalo dorostenecké

28 Průboj – Nováček dorostenecké ligy z 9. 8. 1963, s. 4.

29 JENŠOVSKÝ, Miloslav. Osobní komunikace. Liberec, 18. 3. 2014.

*družstvo Slovanu Liberec o postup do dorostenecké ligy. V sobotu porazilo Lok. Bílinu 5:0 a bez ohledu na výsledek posledního kola jsou již příslušníky této nejvyšší soutěže“.*³⁰

Obrázek 17: Vítěz oblastní dorostenecké ligy 1966/67 dorost Slovanu Liberec s předsedou oddílu F. Vošoustem, trenérem K. Doležalem a vedoucím mládeže E. Kohoutem

Pramen: *Vpřed* z 20. 6. 1967, s. 6.

Oblastní dorosteneckou ligu opustil i Stadión Liberec. Jak informoval liberecký *Vpřed* v článku „Z historie liberecké kopané do přítomnosti“ 14. 11. 1967 na s. 6., tak před novou sezónou mládežnická mužstva Stadiónu přešla pod hlavičku Slovanu.

Dá se tedy říci, že po spojení s mládežnickými mužstvy Stadiónu byli ve Slovanu ti nejlepší hráči z Liberce a dorost Slovanu se tak stal ještě silnějším před obnovenou premiérou v celostátní lize.

Poslední dva výraznější úspěchy v 60. letech zaznamenali žáci Slovanu. Nejdříve, jak informuje *Vpřed* v článku „Žáci Slovanu druzí“ z 21. 5. 1968 na s. 8., žáci Slovanu obsadili celkové 2. místo na velmi dobře obsazeném turnaji v Litoměřicích. Na turnaji startovalo 12 mužstev. Až do finále žáci Slovanu turnajem prošli doslova jako nůž máslem. V samotném finále porazili Děčín 2:0 a podlehli pražské Slavii 0:1, což byl zároveň jediný gól, který na turnaji inkasovali. I proto byl nejlepším hráčem turnaje vyhlášen liberecký brankář Vl. Šrámek.

Dalším úspěchem během krátké doby se mohli pyšnit žáci Slovanu „A“ i „B“, a to když tyto týmy Slovanu opanovaly okresní přebor.

„Z fotbalových soutěží v našem okrese skončili nejdříve žáci, kteří v uplynulém týdnu se-

³⁰ *Vpřed* z 20. 6. 1967, s. 6.

hráli finálové zápasy, jichž se zúčastnili vítězové jednotlivých skupin přeboru. Shodou okolností to byla dvě družstva Slovanu Liberec a třetím účastníkem byli žáci Autobrzd Hejnice. Přeborníkem okresu pro letošní rok se stali žáci Slovanu Liberec A.“³¹

5.2 Situace na počátku 70. let a další velké úspěchy

Dá se říci, že mládež Slovanu na přelomu 60. a 70. let zažívala velmi úspěšné období. Po již zmiňovaném sloučení s mládežnickými mužstvy Stadiónu se mládežnická základna stala velmi silnou. Více o tehdejší situaci u liberecké mládeže prozradil rozhovor dlouholetého trenéra mládeže, v té době metodika oddílu, Václava Zemana v předzápasovém programu k utkání Slovan Liberec x VŽKG Ostrava z 10. 10 1971.

Po sloučení se Stadiónem zůstala prakticky celá tíha výchovy fotbalové mládeže v Liberci pouze na Slovanu. V té době měl Slovan registrováno celkem 110 mládežnických hráčů, 62 žáků a 48 dorostenců, které měla na starost 11 členná komise mládeže, jejímž předsedou byl Richard Napravil. Na Slovanu byla čtyři žákovská a tři dorostenecká mužstva. Do žákovských mužstev „D“ a „C“ se získávali žáci z náborů při turnajích škol. Věková hranice u nich byla 10–11 let. Nejlepší z těchto žáků poté přecházeli do „B“ žáků, kde se již předpokládal další fotbalový růst. V „A“ mužstvu žáků byla věková hranice 14–15 let. O týmy žáků se v té době starali trenéři Maštálko, Šmída, Šíma a Štancel. O dorostenecké pak Folke, Zeman a Doležal. Slovan tou dobou již také spolupracoval s Ruprechticemi, Doubím, Hejnicemi aj. Praxe fungovala tak, že pokud nějaký mladý hráč vyčníval nad ostatními, obvykle putoval do Slovanu.

Dalším z mimořádně povedených roků pro mládež Slovanu Liberec se stal rok 1973. V tomto roce byl důvod k více radostem. Ale popořádku.

Asi největší radost libereckým fanouškům a klubu samotnému udělal ligový dorost Slovanu, který si vybojoval účast v extralize. Aby se nepletly jednotlivé názvy jako liga nebo extraliga, uvádím zde slova jednoho z dlouholetých mládežnických trenérů Slovanu Jaromíra Paseckého.

„Dorost Slovanu hrál na začátku 70. let nejvyšší dorosteneckou soutěž, která byla rozdělena na skupinu českou a moravskou. O titul celkového přeborníka ČSR hrála vždy ta nejlepší mužstva z těchto skupin. Sezóna 1972/73 byla poslední hraná tímto modelem. Po ní přišla re-

31 Vpřed z 18. 6. 1968, s. 8.

organizace a zhruba 5–6 týmů z každé skupiny postoupilo do Českomoravské dorostenecké ligy běžně nazývané extraliga.“³²

Tento úspěch neunikl samozřejmě ani libereckému tisku, který kromě pochvalných řádků na toto mužstvo přinesl i velký rozhovor o kladech i záporech extraligy s úspěšným trenérem Rudolfem Folkem, ze kterého vybírám ty nejzajímavější otázky a odpovědi.

Dorostenecká utkání se budou hrát jako předzápasy před ligovými utkáními. Tím nastávají problémy. Jaké?

„Dorostenecké družstvo bude hrát v nové soutěži v Plzni, Brně, Ostravě. Pokud by se hrála utkání v sobotu nebo neděli, tak by to žádný problém nebyl. Bude-li se však hrát ve všední den (středa), nastanou problémy. Uvolňování dorostenců ze zaměstnání a škol bude obtížné.“

Jak to bude s tréninkem?

„Při stávající soutěži jsme trénovali čtyřikrát týdně. V nové soutěži nastane zhoršení. Budeme-li kopat ve středu a v neděli, potom musíme trénovat jen dvakrát týdně! Do Brna, Ostravy, Plzně musíme jet den před utkáním. Jsem toho názoru, že tato situace není dobrá.“

Co tedy nová soutěž přinese dobrého?

„Předně vyrovnanost. Soutěž bude kvalitnější. Dorostenecká utkání budou hodnotná. Po stránce společenské budou pro dorostence zhlédnutá utkání naší nejvyšší ligy velmi prospěšná.“

Váš cíl v extralize?

„V silné konkurenci, která určitě v této soutěži bude, zajistit udržení se v soutěži. V neposlední řadě vychovat pro A družstvo další posily z vlastních řad.“³³

32 PASECKÝ, Jaromír. Osobní komunikace. Liberec, 20. 1. 2014.

33 Vpřed – Starosti i radosti s extraligou. Rozhovor s trenérem dorostenců Slovanu Liberec R. Folkem z 1. 6. 1973, s. 6.

Obrázek 18: Extraligové mužstvo dorostu Slovanu Liberec 1973

Pramen: *Vpřed – Starosti i radosti s extraligou. Rozhovor s trenérem dorostenců Slovanu Liberec R. Folkem z 1. 6. 1973, str. 6.*

A pozadu tuto sezónu nezůstali ani starší žáci. Ti si vybojovali účast v přeboru ČSR v Českých Budějovicích, o jehož průběhu informoval Vpřed v článku „Úspěch žáků Slovanu“ 29. 6. 1973 na s. 6. Turnaje o žakovského mistra ČSR se zúčastnilo 8 mužstev. Žáci Slovanu obsadili celkové 4. místo za Spartou Praha, Ostravou a Duklou Praha. Ve skupině mladí Slovaňáci přehráli Plzeň i Jihlavu shodně 2:0 a Sezimovo Ústí 2:1. S jedinou Spartou prohráli 1:2. To jim zajistilo druhé místo a v semifinále tak bojovali o třetí a čtvrté místo s vítězem druhé skupiny – Ostravou. Bezbrankové utkání musely rozhodnout až pokutové kopy, ve kterých byli úspěšnější ostravští žáci. Výsledek starších žáků tak podtrhl po úspěchu dorostenců skvělou práci ve výchově mladých libereckých fotbalistů. U tohoto roku stojí ještě za připomenutí, že Slovan založil „juniorku“, která hrála 1. A třídu krajského přeboru. Proč se vytvořila vysvětluje tehdejší sekretář Slovanu Ladislav Ráček: „Byli jsme nuceni, vzhledem k reorganizaci dorostenecké mládeže, z B mužstva udělat takovou juniorku. Ligoví dorostenci, kteří přestanou kopat, by jinak rok do nástupu prezenční služby stáli. Takhle dostávají příležitost.“³⁴

Tato etapa měla především zachytit a ukázat první začátky mládežnických celků Slovanu Liberec na začátku 60. let, jeho první výsledky v mistrovských soutěžích, postupný vývoj a největší úspěchy v první polovině 70. let, jak zásluhou dorostu, tak i žáků. V kapitole jsem chtěl poukázat i na fungování dalšího důležitého mládežnického klubu té doby – Stadl~~Liberec~~ Liberec, který byl v určitém období pro Slovan velmi zdatným protivníkem.

³⁴ Vpřed – Slovan má juniorku z 14. 9. 1973, s. 6.

6 TŘETÍ ETAPA – VÝVOJ V LETECH 1973–1982

Rok 1974 byl dalším úspěšným rokem především pro „A“ žáky Slovanu. Jejich úspěchy a bilanci zmapoval Vpřed v článku „Áčko žáků Slovanu Liberec bilancovalo“ 9. 7. 1974 na s. 4. Jen v jarní sezóně sehráli žáci celkem 38 zápasů, ve kterých dosáhli pozoruhodného skóre 118:14, když 28 utkání vyhráli, 5 remizovali a pouze 3 prohráli. Z 8 mistrovských zápasů jich vyhráli 7 a pouze 1 remizovali. Bylo z toho jasné vítězství A skupiny krajského přeboru před Doubím. Čest Slovanu dělali žáci i na mnoha turnajích, kterých se zúčastnili. 15. dubna vyhráli turnaj ve Stráži nad Nisou, 5. května pak vyhráli tradičně silně obsazený turnaj v Litoměřicích, kde za sebou nechali například předešlého vítěze Slavii Praha. 28. května pak obsadili 4. místo na turnaji v Mostě a 23. června znovu vystoupali na metu nejvyšší, když si zlaté medaile odvezli z turnaje v Radotíně. Během těchto turnajů dokázali porazit a za sebou nechat mnoho silných mládežnických týmů, kromě již zmiňované Slavie i Bohemians, Tatru Smíchov nebo KPS Brno. Tato sezóna se určitě řadí mezi ty velmi úspěšné pro liberecký žákovský fotbal.

Obrázek 19: Úspěšné žakovské „A“ mužstvo Slovanu Liberec 1974

Pramen: *Vpřed – Áčko žáků Slovanu Liberec bilancovalo z 24. 5. 1974, s. 4.*

Tyto úspěchy mládežnických celků byly o to cennější vzhledem k tréninkovým podmínkám, které měla mládež Slovanu v tu dobu k dispozici. Více o nich prozradil v části rozhovoru trenér „B“ žáků Václav Šíma a právě tuto část zde příkládám.

„Jako téměř všechny jednoty zápasíme s nedostatkem hřišť, i když relativně na tom nejsme nejhůře. Přesto na čtyři žakovská, dvě dorostenecká družstva a béčko dospělých máme jen dvě škvárová hřiště, a to u Letky a u Nisy. Ta jsou pochopitelně vytížená stoprocentně. My

s žáky trénujeme třikrát do týdne po dvou hodinách.“³⁵

Jak to vypadalo v tomto úspěšném období po organizační stránce, popsal v předzápasovém programu k utkání Slovan Liberec x Kysucké N. Mesto z 9. 3 1975 tehdejší sekretář Slovanu Richard Naprávil.

V té době se komise mládeže vedená Jaroslavem Suchánkem, skládala především z trenérů, a měla 13 členů. Mládežnická základna měla už 120 žáků (na 5 žákovských mužstev) a 70 dorostenců (na 3 dorostenecká mužstva). O ty se starali trenéři Folke, Doležal, Zeman, Šíma, Šmíd, Štancl, Kněbort a Pekař. Náklady na provoz mládeže na tu dobu nebyly malé. Ročně činily 350 000 Kčs. Slovan si však uvědomoval, že tato investice je potřebná a v budoucnu se jistě vrátí zařazením svých odchovanců do „A“ mužstva. Že tato práce nesla své ovoce, dokazoval „A“ dorost hrající nejvyšší soutěž – přebor ČSR, dále „B“ dorost hrající krajskou soutěž, „C“ dorost hrající v krajské I. A třídě a „A“ žáci hrající taktéž KP. O jak rozsáhlou činnost šlo, ukazovala následující čísla z mládežnického úseku. Mužstva mládeže sehrála v roce 1974 291 utkání a absolvovala 1500 tréninkových hodin.

Rok 1975 byl pro mládežnický Slovan opět povedený. Úspěchu dosáhli znovu dorostenci i starší žáci. *„Svěřenci trenéra Rudolfa Folkeho, hrající dorostenecký přebor ČSR, nastupovali proti Gottwaldovu oslabení o 4 klíčové hráče. Přesto dokázali zvítězit v sobotním utkání 1:0. Trenér Folke uvolnil svého syna a brankáře Samšiňáka na spartakiádní cvičení. Náhradníci nezklamali a tak Slovan po tomto vítězství se umístil v tabulce přeboru ČSR na pátém místě a stal se nejúspěšnějším mužstvem Severočeského kraje.*“³⁶

O dalším mimořádném úspěchu starších žáků se zmiňuje Vpřed v článku „Úspěch, ale i hořkost. Rozhovor s vedoucím starších žáků Slovanu Liberec Václavem Šímou“ 30. 5. 1975 na s. 6.

Starší žáci Slovanu se dostali až do finále Severočeského poháru, kterého se ten rok účastnilo rekordních 104 přihlášených týmů. Finálový turnaj byl sehrán v Teplicích. Slovan v cestě do finále dokázal porazit např. Spartak Ústí, Baník Most, Baník Souš nebo Roudnici. Až ve finále zastavil liberecké žáky Duchcov. Kaňkou na tomto pro Slovan jinak povedeném turnaji byla nejen podle vedoucího Slovanu Šímy, ale i podle mnohých dalších týmů podivná organizace, které spíše nahrávala domácím týmům.

35 Vpřed – Ve Slovanu se mládí daří. Rozhovor s trenérem „béčka“ žáků Václavem Šímou z 19. 7. až 4. 8. 1974, s. 4.

36 Vpřed – Spartakiádní spolupráce z 30. 5. 1975, s. 6.

Obrázek 20: Finalisté Severočeského poháru starší žáci Slovanu Liberec

Pramen: *Vpřed – Úspěch, ale i hořkost. Rozhovor s vedoucím strašických žáků Slovanu Liberec Václavem Šimou z 30. 5. 1975, s. 6.*

Tento rok také uspořádala komise mládeže Slovanu již 3. ročník pro benjamínky – nejmladší z kategorie žáků. Informace a konečné výsledky přinesl Vpřed v článku „Slovan pozval benjamínky“ 27. 6. 1975 na s. 6.

Turnaje se zúčastnily silné oddíly Sparty Praha, Mladé Boleslavi, Rakovníka, Jablonce n. N., Děčína, Varnsdorfu, Semil a pořádajícího Slovanu. Žáci Slovanu dokázali, že velmi nadějně hráče mají i ve své nejmladší věkové kategorii. Na turnaji obsadili vynikající druhé místo za vítěznou Spartou Praha.

Rok 1977 navázal na ty předešlé a mládež dělala Slovanu Liberec znovu dobré jméno. O dvou žákovských triumfech informoval Vpřed v článku „Žáci Slovanu o titul“ 28. 6. 1977 na s. 4.

„A“ i „B“ žáci vyhráli své soutěže. Mužstvo „A“ žáků se stalo krajským přeborníkem a „B“ mužstvo okresním přeborníkem Liberecka. Starší žáci si pod vedením Vladimíra Štancla a jeho pomocníka Viléma Mayera vybojovali po pěti letech titul přeborníka Severočeského kraje. Mladší žáky dovedl k okresnímu titulu trenér Luboš Šmída. Největší pozornost se však upínala ke starším žákům, kteří si vítězstvím v krajském přeboru zajistili možnost bojovat o přeborníka ČSR v létě téhož roku.

Jak si nakonec žáci vedli toho léta nejen na přeboru o mistra republiky v žákovské kopané, který se konal v Otrokovicích, ale i na dalších prestižních turnajích? „Výsledkem čtyřdenních bojů o přeborníka ČSR, bylo páté místo Slovanu Liberec, které chlapci vybojovali ve střetnutí s Hradcem Králové, který porazili 2:1. A potom již naši mladí borci spěchali do Šumperku, kde reprezentovali naše město v celostátním turnaji žáků, kde byla vynikající konkurence. O vavříny bojovalo dvanáct žákovských týmů, z nichž nejúspěšnějšími byli právě liberečtí chlapci, kteří ve finále zdolali svého největšího soupeře KPS Brno 2:0. A úspěchy žákovské kopané byly doslova na pokračování. Byly dovršeny vítězstvím na mezinárodním turnaji žáků v Havlíčkově Brodě. Tam liberečtí chlapci ve finále porazili tým Dynama Drážďany a mladá kopaná slavila další vavříny.“³⁷

Obrázek 21: Nejlepší žákovské mužstvo kraje a účastník přeboru ČSR - žáci Slovanu Liberec 1977

Pramen: Vpřed – Žáci Slovanu o titul z 28. 6. 1977, s. 4.

37 Před zápasový program k utkání Slovan Liberec x DP Xaverov – Mladá kopaná slavila úspěchy z 26. 8. 1977.

Roku 1977 založil Slovan Liberec své nejmladší mužstvo – mužstvo tzv. elévů. Podrobněji ho představuje předzápasový program k utkání Slovan Liberec x Spartak Ústí nad Labem z 26. 5 1979.

Elévové, myšleno fotbalovým slovníkem, představovali opravdu tu nejmladší fotbalovou kategorii. Ale stejně jako starší mládežnická mužstva Slovanu již hráli svou mistrovskou soutěž. Hráli ji v rámci Severočeského kraje za účasti pěti mužstev – Slovanu Liberec, Slovanu Varnsdorf, Spartaku Ústí nad Labem, Sklounionu Teplic a Baníku Most. Elévové Slovanu Liberec byli jasně nejmladším týmem soutěže. Jejich věk nepřesahoval deset let a v zápasech zpravidla startovali i mladší fotbalisté, kteří se tak často utkávali se staršími protihráči.

Pomyslným vrcholem starších žáků se stal rok 1981. V tomto roce vyhráli vše, co se dalo, a nemohli dokázat více. Velkou pozornost těmto úspěchům věnoval i severočeský deník *Průboj* v článku „Vyvrcholení fotbalové sedmiletky. Skvělý úspěch žáků Slovanu Liberec: Vítězství v poháru i krajském přeboru“ 18. 6. 1981 na s. 8. Žáci pod vedením trenéra Edy Pekaře a jeho pomocníka Šabaky slavili dvojí triumf, tedy nejenom vítězství v Severočeském poháru, ale i vítězství v krajském přeboru. Mimo jiné to bylo parádní zakončení společné sedmileté práce chlapců se svým trenérem. Úspěšná cesta této party začala v roce 1974 a přes mnohačetné úspěchy vyvrcholila tento rok. V úplných začátcích začínalo pětadvacet žáků. Z jednadvacetičlenného kádru, který letos válcoval soupeře, jich první krůčky pamatuje hned patnáct.

Obrázek 22: Žákovský přeborník Severočeského kraje v kopané - starší žáci Slovanu Liberec

Pramen: *Průboj* – *Vyvrcholení fotbalové sedmiletky. Skvělý úspěch žáků Slovanu Liberec: Vítězství v poháru i krajském přeboru z 18. 6. 1981, s. 8.*

Celkově byl rok 1981 pro mládež Slovanu dalším z těch vydařených. Dorost navázal na svá úspěšná léta a dokázal se vrátit do celostátní ligy. Právě tento rok se v Liberci zřídilo tré-

ninkové středisko mládeže. O všem informoval Vpřed v článku „Dorost Slovanu ligový“ 3. 7. 1981 na s. 6. Dorost Slovanu, si bez výraznějších výkyvů v celé sezóně dokráčel pro vítězství v dorostenecké divizi (druhé nejvyšší soutěži v ČSR) a opět se probjoval do nejvyšší republikové soutěže – dorostenecké ligy.

K vítězství v soutěži a k návratu do nejvyšší soutěže dovedlo dorostenecké mužstvo ostřílené trenérské duo Folke, Pasecký. A právě soustavná a úspěšná práce s mládeží ve Slovanu byla zřejmě nejpádějším důvodem, aby fotbalové orgány v Praze rozhodly o zřízení tréninkového střediska mládeže v Liberci.

Oficiálně bylo v provozu od 22. února 1981 a bylo pouze jedno z dvanácti v ČSR. Vedoucím střediska byl František Gerhát, který spolupracoval s realizačním týmem – s trenéry dorosteneckého „A“ týmu R. Folkem a M. Paseckým, trenéry „B“ dorostu Vl. Háblem a J. Vašákem. Dále v tréninkovém středisku mládeže působil také doktor i masér. Organizačním pracovníkem střediska byl Jan Pospíchal.

V souvislosti s postupem se dorosteneckému mužstvu dostalo vyznamenání. Kultura a sport Liberecka v článku „Nejlepší sportovci Libereckého okresu“ z března 1982 na s. 44 přinesla výsledky ankety o nejlepší sportovce Libereckého okresu, kde byly vyhlášeny také nejlepší sportovní kolektivy mládeže. Mezi nejlepšími třemi (nerozlišovala se jednotlivá tři první místa) se společně se staršími žákyněmi Textilany Liberec a dorostenci atletického oddílu Liberce umístil také „A“ dorost Slovanu Liberec.

Tak jako byl rok 1981 vrcholem pro žáky Slovanu, rok 1982 se stal pomyslným vrcholem pro dorostence. O historickém umístění dorostenců Slovanu informovala Kultura a sport Liberecka ze září 1982 na s. 46. Dorostencům Slovanu se pod vedením stálé trenérské dvojice Folke, Pasecký podařilo obsadit v přeboru ČSR, kde byli ten rok nováčkem, krásné 4. místo. Před nimi skončily pouze věhlasné oddíly, jako byly v tu dobu Sparta Praha, Zbrojovka Brno a Vítkovice. Kádr týmu tehdy tvořili zejména hráči Čermák, Bárta, Komárek, Suchý, Šebs, Švarc, Samek, Kofr, Čurda, Šísler, Černý, Hudec, Vodička, Huza a Pech. Mnoho hráčů z tohoto úspěšného týmu se později prosadilo do „A“ týmu mužů.

Jaromír Pasecký, tehdejší trenér dorostu dnes vzpomíná na zmiňovaný historický úspěch následovně. „*Tehdy se v našem dorostu sešel velmi silný ročník, ale kdyby nám někdo před sezónou řekl, že budeme hrát takto vysoko, asi by mu nikdo z nás nevěřil. Myslím, že to co jsme*

dokázali v tento rok se starším dorostem, bylo mým největším trenérským úspěchem u mládeže. Radím ho ještě výše než druhé místo s mladším dorostem v sezoně 1989/90 v TSM.“³⁸

Obrázek 23: Čtvrtý tým přeboru ČSR - dorost Slovanu Liberec

Pramen: *Kultura a sport Liberecka ze září 1982, s. 47.*

Tato etapa, byla doposud co se týče četnosti úspěchů, nejúspěšnější v historii mládeže Slovanu Liberec. Dá se říci, že v tomto období se žákovským mužstvům dařilo po celou dobu.

Z jejich pohledu se jednalo o zřejmě nejúspěšnější éru žákovského fotbalu v Liberci. Důležitým milníkem v této etapě se také stalo vybudování tréninkového střediska, ke kterému přispěla velmi dobrá práce s mládeží podpořená již zmiňovanými úspěchy tohoto období. Na konci této etapy dosáhl na svůj největší dosavadní úspěch také starší dorost, když se zařadil k absolutní špičce v tehdejší ČSR. Nutno podotknout, že některé z těchto úspěchů, ať už žáků, nebo dorostu jsou o to cennější, že jich bylo dosaženo v celorepublikovém měřítku. Určitě pozitivní také bylo to, že mládežnická základna se neustále rozšiřovala jak počtem trenérů, tak i počtem týmů. Z tohoto důvodu pro zajímavost také v kapitole uvádím tehdejší náklady na celoroční provoz mládeže, i pro porovnání s dnešní dobou, ačkoliv už tehdy byly jistě nemalé.

³⁸ PASECKÝ, Jaromír. Osobní komunikace. Liberec, 27. 1. 2014.

7 ČTVRTÁ ETAPA – VÝVOJ V LETECH 1982–1996

O struktuře a počtu mládežnických mužstev ve Slovanu už byla řeč. Ale jaká byla situace s mládežnickými mužstvy v první polovině osmdesátých let v celém libereckém okrese?

„V nástupu do letošního roku a jarních odvetných kol ve vyšších soutěžích bylo v libereckém okrese u okresního fotbalového svazu OV ČSTV Liberec evidováno celkem 44 oddílů kopané, z tohoto počtu pak bylo do mistrovských soutěží zapojeno 38 oddílů se 49 družstvy dospělých, 26 dorostu a 50 družstvy žáků všech věkových kategorií. Velmi početné bylo zapojení do soutěží mládežnických družstev. Dorosteneckou krajskou soutěž hrálo 6 družstev, okresní přebor 19 mužstev. Počet žákovských mužstev je potěšitelně největší, neboť krajskou soutěž hrálo 5, okresní přebor 37 a soutěž elévů 8 družstev. Okresní fotbalový svaz eviduje v současné době 3761 členů, o 137 více než v roce 1982, z toho je 2141 mužů, 552 dorostenců a 1025 žáků.“³⁹

Ve Slovanu v této době už výběr talentů probíhal odlišně, než tomu bývalo dříve. Jak nábor a „skauting“ v té době vypadal, zaznamenala klubová kronika TJ Slovanu Liberec 1984/85. Nábor měli na starosti trenéři Gerhát, Šíma, Maštálko a Honajzr. Ti pak navštívili liberecké základní školy, převážně druhé třídy, kde bylo vybráno okolo šesti set chlapců. Z nich se dále výběr zúžil dle pohybového nadání pouze na sto třicet žáků. Tento užší výběr docházel pravidelně úterý, středa, pátek po dobu zhruba půl roku do tréninkového střediska, kde postupně vykrystalizoval do počtu třiceti žáků, kteří měli následně doplnit jednotlivé kádery mužstev žáků. Těm chlapcům, kteří se do konečného zúžení nedostali, byl nabídnut další fotbalový růst v okolních oddílech, se kterými Slovan úzce spolupracoval.

V roce 1984 o sobě větším úspěchem dali vědět také mladší dorostenci Slovanu. A hned to byl úspěch mezinárodní. Více o účasti libereckého mladšího dorostu na mezinárodním turnaji přinesla Kultura a sport Liberecka v článku „Mladší dorostenci Slovanu Liberec ve Francii v Grenoblu“ z července a srpna 1984 na s. 62. Mladší dorostenci Slovanu se zúčastnili zahraničními mužstvy kvalitně obsazeného turnaje ve francouzském Grenoblu. Na turnaji skončili na vynikajícím 4. místě a místní publikum si získali i „fair“ hrou, za kterou byli odměněni pohárem pro nejslušnější kolektiv turnaje. Na turnaji pod vedením trenérů Gerháta a Cermana mladší dorost Slovanu reprezentovali: Novák, Šimek, Anděl, Navrátil, Horáček, Hájíček, Myslivec, Jehlička, Svoboda, Bělohávek, Dvořák, Resl, Chromý, Havel, Cviner a Leihöupel.

³⁹ Vpřed – Pro další rozvoj kopané z 20. 7. 1984, s. 6.

V roce 1985 si určitě pozornost zasloužili ti nejmenší – mužstvo elévů Slovanu Liberec. Jeho podivuhodnou bilanci v sezóně 1984/85 v libereckém okrese přinesl Vpřed v článku „Tečka za mladou kopanou“ 28. 6. 1985 na s. 6. Svou soutěž vyhráli elérové Slovanu naprosto bezkonkurenčně. V soutěži startovalo osm týmů. Kromě Slovanu to dále byly týmy: Frýdlantu, Ruprechtic, Rapidu Liberec, Krásné Studánky, Hrádku n. N., Vratislavic a Stráže n. N. Slovan tuto soutěž vyhrál s plným možným bodovým ziskem osmadvaceti bodů. A jeho skóre bylo ještě úchvatnější. Ve 14 zápasech dokázal soupeřům nastřílet 110 gólů, přičemž inkasoval pouhé 2. Slovan měl tedy do budoucna opravdu na čem stavět.

V létě 1986 se v Liberci opět konal velký turnaj pro nejmladší fotbalovou kategorii. Tato tradice fotbalový Liberec provázela od roku 1973, kdy se v Liberci konal 1. žakovský turnaj hráčů do 10 let. Začínal za účasti regionálních mužstev. Postupně se na turnaj začaly sjíždět oddíly z celé republiky.

Více o turnaji přinesl Vpřed v článku „Domáci prohráli až ve finále. Baník Ostrava vítězem 4. ročníku celostátního turnaje v minikopané“ 1. 7. 1986 na s. 4. Oddíl TJ Slovan Elitex Liberec uspořádal již 4. ročník velmi sledovaného turnaje přípravek žáků, tentokrát za účasti dvanácti mužstev. Zájem o tento turnaj dokumentovalo např. to, že Dukla Praha musela být až prvním náhradníkem pro účast na tomto již proslulém turnaji. Vítězství si v tomto roce premiérově odvezli chlapi z Baníku Ostrava. Úroveň práce s mládeží v Baníku byla v tehdejší době jedna z nejlepších v republice. Proto bylo velmi potěšitelné, že hned za Baníkem skončil domácí Slovan, vedený B. Vomáčkou. Výsledky domácích chlapců budili respekt. V turnaji deklasovali Bohemians 4:0 a Olomouc 5:0, v semifinále zdolali pražskou Spartu 1:0 a až v již zmíněném finále podlehli Baníku Ostrava 1:2.

V sezóně 1986/87 svou dlouhodobou formu liberečtí elérové potvrdili i v kraji. Kronika fotbalového Slovanu ze sezóny 1986/87 zachytila jejich úspěch a suverénní vítězství o přeborníka Severočeského kraje. Finále se hrálo na dva odvetné zápasy. Nejdříve Slovan doma vyprovodil mladíky Teplic 5:0 a v odvetě potvrdil svůj zasloužený triumf v poměru 4:0.

Bez zajímavosti určitě není, že po další sezóně byla mládežnická základna ve Slovanu nejpočetnější za dobu své existence.

„Oddíl kopané Elitex Liberec má v soutěži 12 družstev, z toho deset mládežnických.“⁴⁰

40 Kultura a sport Liberecka – 2x z kopané z června 1988, s. 44.

Nejmladším žákovským mužstvům Slovanu se v osmdesátých letech dařilo. Zato nejstarší dorost si od historického 4. místa v ČSR musel připadat jako na houpačce. Od té doby se většinou pohyboval mezi první celostátní ligou a druhou nejvyšší dorosteneckou soutěží. Bylo většinou pravidlem, že když sestoupil z nejvyšší soutěže, většinou se do dvou let, někdy ihned nadcházející sezónu do nejvyšší soutěže vrátil. Dorost tento „model“ praktikoval v následujících letech celkem pravidelně. Za zmínku (i příklad) však z pohledu staršího dorostu stojí sezóna 1984/85, kdy Slovan projel druhou ligu jako nůž máslem.

„Když v loňské sezóně liberečtí dorostenci neudrželi svou prvoligovou příslušnost, dali si společně se svými trenéry Folkem a Paseckým závazek, že se o návrat pokusí takřkajíc do roka a do dne. A přes odchod řady „přestárlych“ se to omlazenému kolektivu skutečně podařilo a po výhře ve II. lize se v příštím ročníku znovu objeví v celostátní I. lize dorostu. A my dnes přinášíme konečnou tabulku druhé ligy, kterou Slovan vyhrál zcela suverénním způsobem.“⁴¹

1. SLOVAN	26	18	5	3	55:21	41
2. Hradec Kr. B	26	12	8	6	50:29	32
3. Ústí n. L.	26	13	6	7	39:22	32
4. Jablonec	26	12	6	8	42:34	30
5. Děčín	26	7	15	4	27:24	29
6. Brandýs	26	10	7	9	29:29	27
7. Mělník B	26	10	6	10	34:31	26
8. Vlasim	26	9	8	9	36:39	26
9. Kutná Hora	26	10	4	12	40:47	24
10. Chrudim	26	10	3	13	35:38	23
11. Náchod	26	8	6	12	32:26	22
12. Vikt. Žitkov	26	10	2	14	34:46	22
13. Trutnov	26	5	7	14	24:38	17
14. Nový Bor	26	5	3	18	17:60	13

Obrázek 24: Tabulka 2. ligy dorostu 1984/85

Pramen: *Vpřed – Dorost do I. ligy z 21. 6. 1985, s. 6.*

V sezóně 1989/90 o sobě dal znovu vědět také liberecký mladší dorost. A byl z toho ještě větší úspěch než tehdejší čtvrté místo v Grenoblu. O výtečné sezoně referuje Kronika fotbalového Slovanu ze sezóny 1989/90.

Mladší dorost Slovanu (15–16 let), hrál tuto sezónu jednu ze tří skupin nejvyšší soutěže – Přebor České republiky (soutěž TSM). Svěřenci Jiřího Štola a Jaromíra Paseckého svou skupinu vyhráli a postoupili do čtyřčlenného finálového turnaje o nejlepší tým mladšího dorostu ČR konaného v Prešticích. Ve skupině B v dlouhodobé části za sebou nechali Slavii

⁴¹ Vpřed – Dorost do I. ligy z 21. 6. 1985, s. 6.

Praha, Bohemians Praha, Hradec Králové či Teplice. Ze čtyřiaadvaceti utkání Slovan prohrál jen čtyři. Ve finálovém turnaji v semifinále narazil Slovan asi na nejtěžšího možného soupeře – ostravský Baník. Slovan se však zvůčného soupeře nezalekl a dokázal Baník překvapivě porazit výsledkem 5:2. Ve finálovém utkání o titul mistra ČR Slovan podlehl Škodě Plzeň těsně 2:3 a skončil tak na historickém druhém místě.

Obrázek 25: Mladší dorost Slovan Elitex Liberec 1989/90

Pramen: *Kronika fotbalového Slovanu 1989/90.*

Staršímu dorostu se v sezóně 1990/91 podařil podobný kousek jako v sezóně 1984/85. Více o tomto ročníku z pohledu dorostu přinesl Region v článku „Dorost v cíli. Suverénní návrat“ 25. 6. 1991 na s. 6. Starší dorost Slovanu se po roční odmlce opět vrátil do nejvyšší dorostenecké ligy. Za zmínku ale stojí, s jakou suverenitou se opět do nejvyšší soutěže vrátil. Druhou nejvyšší soutěž vyhrál o osm bodů s impozantním skóre 74:12. Obrana a hlavně liberečtí brankáři byli skálopevní. Gól neinkasovali přesně 816 minut.

Tyto výkony některých dorostenců nejen v dorosteneckém mužstvu, ale už i v A-mužstvu, kam ti nejtalentovanější už v dorosteneckém věku naskakovali, neunikly pozornosti trenérům mládežnických reprezentací.

Jak uvádí Pivoda (2008) trenér Zdeněk Fejfar nominoval do reprezentačního týmu Československa „20“ liberecké odchovance Josefa Lexu, Karla Urbánka a Davida Studeného.

Úspěšnou mládežnickou sezónu pro Slovan dovršili na turnaji v Toulouse „C“ žáci. Průběh turnaje přinesl Region v článku „Dva poháry a zlato. Fotbalový festival fialek v Toulouse“ 15. 6. 1991 na s. 7. Mladší žáci vedení trenéry Nechvilkou a Vackem, předvedli výbornou

hru, kterou korunovali přesvědčivou výhrou ve finále turnaje. Ve skupině nejdříve porazili Olivellu Barcelona 1:0, A. S. Tournefeuille II. 3:0 a remizovali s J. C. Cugnaux 0:0. Ve čtvrtfinále na penalty vyřadili Tournefeuille I. a do finále postoupili znovu na penalty, když v semifinále zdolali J. C. Cugnaux, se kterým se už utkali ve skupině. Ve finále žáci Slovanu předvedli nejlepší turnajový výkon a porazili velmi silné mužstvo Versailles Paříž 4:0. Turnaje se zúčastnilo 24 týmů. Mladí fotbalisté Slovanu na turnaji výborně reprezentovali nejen svůj oddíl, ale i celé Československo.

Obrázek 26: „C“ žáci Slovanu Liberec s trofejí z turnaje v Toulouse

Pramen: *Region – Dva poháry a zlato. Fotbalový „festival fialek“ v Toulouse z 15. 6. 1991, s. 7.*

Po rozdělení Československa došlo k určité reorganizaci i v mládežnických soutěžích. I v žákovských kategoriích se hrála celosezónní celostátní liga. V roce 1994 se fotbalové ligy starších žáků dočkal i Slovan WSK Liberec. Podle osobního archivu libereckého novináře Miloslava Cihláře se v červnu 1994 konal v Tachově kvalifikační turnaj o postup do fotbalové ligy starších žáků. Ve skupině A byli kromě Slovanu WSK Liberec také Viktoria Žižkov, SK Náchod a Portál Příbram. První turnajový den dopoledne porazili žáci Slovanu SK Náchod 1:0 a odpoledne pak Portál Příbram 2:0. Druhý den liberečtí žáci přehráli své vrstevníky ze Žižkova nejtěsnějším možným rozdílem 1:0. Bez ztráty bodu a bez obdržené branky se tak stali nejlepším týmem žákovské kvalifikace. Do celostátní žákovské ligy Slovan doprovodil druhý tým liberecké skupiny Náchod a ze skupiny B Tachov a Písek.

V létě tohoto roku dobré jméno mládeže Slovanu potvrdil i za hranicemi starší dorost. Jak dokazuje osobní archiv libereckého novináře Miloslava Cihláře, dorost se zúčastnil meziná-

rovního turnaje v Drážďanech o pohár Euroregionu. Turnaj se odehrával v tréninkovém středisku Drážďan, které mělo dvanáct travnatých hřišť. V tu dobu v našich podmínkách něco nepředstavitelného. Turnaje se zúčastnila dorostenecká mužstva známých klubů, mj. Drážďany, Aue, Chemnitz, Brémy či Wrocław. Slovan ve skupině prohrál s Chemnitzem 0:2, dokázal porazit 1:0 Brémy a když v závěrečném utkání ve skupině deklasoval FC Drážďany 5:0, vybojoval si první pozici a postup do finále, ve kterém se střetl s Dynamem Drážďany. Finále se hrálo na stadionu pro 30 000 lidí a už tato skutečnost sama o sobě byla pro liberecké dorostence velkým zážitkem. Ve finálovém zápase Slovan nedokázal navázat na výkony ve skupině a podlehl Dynamu 0:4 (0:2). Nejlepším hráčem turnaje byl vyhlášen liberecký M. Kleprlík.

Jak to vypadlo s mládeží ve Slovanu po organizační a soutěžní stránce v polovině 90. let, jsme se mohli dozvědět v Regionu v článku „Fotbalová mládež ve Slovanu“ z 24. a 25. 3. 1995 na s. 4. V této době působilo ve Slovanu v deseti mládežnických mužstvech (osm žákovských a dvě dorostenecká) dvě stě žáků a padesát dorostenců. Starší a mladší dorost působil v nejvyšší soutěži, dorostenecké lize. Starší dorost měli na starosti trenéři František Gerhát s Milanem Chmátalem, mladší dorost pak Rudolf Folke s Milanem Vlčkem. Starší žáci působili ve své kategorii také v nejvyšší soutěži, žákovské lize. Starší žáky měli na starosti Petr Juriga a Miloš Zeman. Dále v oddíle působilo mužstvo mladších žáků (taktéž žákovská liga), „B“ žáků (žákovská I. A třída), „C“ žáků (žákovský okresní přebor), „D“ žáků (žákovský okresní přebor), „E“ žáků (okresní přebor elévů) a nejmladší mužstvo přípravky, které hrálo turnajově. Do krajských reprezentací bylo zařazeno celkem 26 chlapců. Na nejvyšší dorostenecké reprezentační úrovni startovali Čupr, Vomáčka, Vítek a žák Silný. Celkově se o mládežnická mužstva staralo 20 kvalifikovaných trenérů. Mládežnickou základnu však dlouhodobě trápil problém s minimálním počtem tréninkových ploch, které měla pro svá mužstva k dispozici.

Sezóna 1995/96 se řadí v historii mládeže Slovanu mezi ty velmi úspěšné. Nejdříve dosáhli výborného umístění starší žáci ve své druhé sezóně v žákovské lize. Více o tom dodal Fotbalový bulletin k utkání Slovan Liberec x SK Olomouc Sigma MŽ, 1. kolo 1996/1997. Starší žáci Slovanu se po podzimu v tabulce žákovské ligy nacházeli na pěkném 5. místě. V jarních odvetách dokázali ještě o jedno místo v tabulce poskočit a bylo z toho celkové výborné 4. místo za Spartou, Hradcem Králové a Teplicemi. Na dosud nejlepším umístění žáků Slovanu v novodobé historii se podíleli – brankáři: Juriga, Zmatlík, obránci: Kokta, Fujáček, Komárovský, Holeček, Jakl, Proche, Stupka, záložníci: Žlebek, Čepička, Kutílek, Mendlík,

Jirouš, útočníci: Čukan, Kukla, Jon, Hrubý a Nevařil. Spolu s úspěšnými staršími žáky, kteří přecházeli do mladšího dorostu, skončil trenérské působení ve Slovanu i Pavel Juriga, který s nimi absolvoval šest sezón, od okresní soutěže postupně až do první ligy. Druhý z trenérů, František Vacek, měl od nové sezóny na starosti nový „C“ dorost, ve kterém se znovu setkal s některými bývalými svěřenci ze starších žáků.

Po žákovském úspěchu tuto sezónu ještě „vyšperkovali“ dorostenci, kteří dosáhli velkého mezinárodního úspěchu.

Jak uvádí Pivoda (2008), dorostenci se na konci sezóny zúčastnili velkého mezinárodního turnaje ve francouzském Toulouse a dokázali ho vyhrát, když ve finále zdolali dorostenecký tým významného francouzského klubu Auxerre 3:1.

Obrázek 27: Dorost Slovanu Liberec společně s dorostem Auxerre po finále na turnaji v Toulouse

Pramen: Pivoda 2008, s. 158.

V této etapě dostaly více prostoru mezinárodní turnaje, na které byla mládežnická mužstva Slovanu stále častěji zvána a na kterých pravidelně obsazovala přední příčky, čímž velmi dobře reprezentovala klub v zahraničí.

Dále jsem chtěl v první polovině 90. let poukázat na jeden z hlavních cílů většiny klubů, které pracují s mládeží na vrcholné úrovni, tj. zařazení co nejvíce svých odchovanců do mládežnických reprezentací. To se Slovanu velmi dařilo a liberecké zastoupení v mládežnických reprezentacích bylo v tomto období doposud nejpočetnější v jeho historii. Kapitola také ukazuje, že Slovan bral výchovu mládeže velmi zodpovědně, což je vidět, i na výsledcích těch nejmladších mužstev a na pořádání tradičních turnajů pro nejmenší žáky, kam se sjížděla nejmladší žákovská mužstva klubů z celé republiky a turnaje měly v Liberci vybudovanou silnou tradici.

8 PÁTÁ ETAPA – VÝVOJ OD ROKU 1996 AŽ DO SOUČASNÉ DOBY

8.1 Mládež Slovanu na konci 20.století a na začátku 21.století

V začátku tohoto období se mládežnickým týmům vydařily především sezóny 1997/98 a 1998/99. Před těmito sezónami především starší dorost paběrkoval. Starší dorost by měl být v klubech výkladní skříní mládežnické základny, ale bohužel v tomto období tomu tak ve Slovanu nebylo. Určitý zlom nastal zmíněnou sezónou 1997/98.

Informace o tomto ročníku přinesl Fotbalový bulletin k utkání FC Slovan Liberec x FC Baník Ostrava, 1.kolo 1998/1999. Jak starší, tak i mladší dorostenci postoupili do české dorostenecké ligy (druhá nejvyšší) z prvního místa své divizní soutěže. Ve starším dorostu se na postupu podílelo třicet hráčů, z nichž Novotný, Mrňák, Hubka, Hruška, Silný a Bíl již pravidelně nastupovali i za „B“ mužstvo v divizi dospělých. Duo Novotný a Silný si navíc vyzkoušelo i první ligu dospělých. Starší dorost vedli za postupem trenéři Zdeněk Schovánek se Zdeňkem Cermanem. Za celou sezónu prohrál starší dorost pouze 2x. Mladší dorost dovedli k postupu trenéři Petr Juriga a Ladislav Filip. Mladší dorostenci zvítězili s desetibodovým náskokem, svým soupeřům nastříleli úctyhodných 101 branek, přičemž jich inkasovali pouze 19. Stejně jako starší dorostenci ve své soutěži prohráli pouze 2x. Mimo postupu z divize znamenali mladší dorostenci úspěch i na halovém mistrovství ČMFS, kde skončili druzí. Jedinou kaňkou na jinak povedené mládežnické sezóně byl sestup starších žáků ze žákovské ligy. Doplatili na další reorganizaci žákovských soutěží a i když skončili desátí ze čtrnácti mužstev, tak je sestup neminul.

Další sezóna pro mládež Slovanu byla ještě povedenější než ta předešlá, což dokládá Fotbalový bulletin k utkání FC Slovan Liberec x FC Dukla Příbram, 30. kolo 1998/1999. Obě dorostenecká mužstva (starší „A“ dorost i mladší „C“ dorost) dokázala postoupit z české ligy do nejvyšší celostátní soutěže dorostu – 1. ligy. Stejnou radost tuto sezónu zažívali i starší žáci, kteří se po roční odmlce opět vrátili zpět do nejvyšší žákovské ligy. Úspěšnou sezónu podtrhl i „B“ dorost Slovanu, který dokázal vyhrát 1. A třídu a postoupil do oblastního přeboru. Žákům a dorostencům se dostalo blahopřání i od vedení klubu přímo na hrací ploše před posledním utkáním Slovanu v Gambrinus lize.

Obrázek 28: Za vedení Slovanu gratuluje k postupu do celostátní soutěže dorostencům Ing. Zbyněk Štiller (v pozadí starší žáci)

Pramen: *Kronika fotbalového Slovanu 1998/99.*

Následující sezóna byla pro liberecké dorosty v celostátní lize bohužel na dlouhou dobu poslední.

Jak vypadala situace ve Slovanu s mládežnickou kopanou na začátku nového tisíciletí? Na to přinesl odpověď Fotbalový bulletin k utkání FC Slovan Liberec x FK Drnovice, 5. kolo 2000/01. Mládežnická základna měla v tu dobu dvanáct mužstev, čtyři dorostenecká a osm žákovských. O chod mládeže se staral šéftrenér mládeže Miloslav Kuželka, sekretář mládeže Jiří Kaiser, šéftrenér sportovních tříd Martin Hamada a samozřejmě všichni trenéři jednotlivých týmů.

Starší „A“ dorost hrál druhou nejvyšší soutěž, kam sestoupil z celostátní ligy. Vedli jej Miloslav Kuželka a Zdeněk Cerman. „B“ dorost působil v oblastním přeboru staršího dorostu. Trénovali jej František Vacek s Františkem Štosem. „C“ dorost hrál pod vedením trenérů Jiřího Kaisera a Rudolfa Folkeho českou ligu mladšího dorostu. „D“ dorost bojoval v oblastním přeboru mladšího dorostu pod vedením Milana Chmátala a Ladislava Filipa. Starší „A“ žáci hráli českou ligu pod vedením Martina Hamady a Jiřího Jedounka. Stejnou soutěž hráli i „C“ žáci ve své kategorii. „B“ a „D“ žáci hráli ve svých kategoriích oblastní přebor. „E“ žáci působili v okresním přeboru a „F“ žáci v Pojizerské lize minižáků. Dále měl pak Slovan ještě

přípravku a přípravku nejmenších. Na základní škole v Barvířské ulici byli soustředěni mladí fotbalisté od 5. do 9. třídy. Převážně v nich byli žáci Slovanu, ale protože třídy nebyly dostatečně naplněné, byly doplněny o žáky z okolních oddílů, zejména z libereckého Rapidu.

V sezóně 2003/04 nechybělo moc, aby se starší „A“ dorost Slovanu vrátil mezi českou elitu. Podrobnější informace dodala Kronika fotbalového Slovanu ze sezóny 2003/04. Starší dorost v uplynulé sezóně skončil druhý, mladší dorost svou českou ligu dokonce vyhrál. Ale zavedený model určoval postupující a sestupující na základě umístění staršího dorostu. U staršího dorostu skončil dlouholetý trenér Rudolf Folke. Mladší dorostence dovedli k prvnímu místu Jiří Štol s Milanem Chmátalem. Mladší dorost vyhrál soutěž s desetibodovým náskokem před druhou Slavií Praha. Zajímavostí určitě bylo, že mladší dorostenci nastříleli v soutěži 125 gólů. A ještě větším počinem bylo, že 66 z nich obstaraly velké naděje liberecké kopané Blažek s Šislerem. Tato spanilá jízda mladšího dorostu sezónou měla určitě podíl na tom, že do reprezentační „17“ České republiky byli nominováni Ginzel s Blažkem a do reprezentační „16“ Šisler.

Obrázek 29: Vítěz české ligy mladšího dorostu 2003/04 Slovan Liberec

Pramen: *Kronika fotbalového Slovanu 2003/04.*

V roce 2006 výborného výsledku dosáhli liberečtí desetiletí žáci. Jak uvádí Kronika fotbalového Slovanu ze sezóny 2005/06, žáci se zúčastnili velkého mezinárodního turnaje této věkové kategorie ve Vlašimi, na kterém celkově startovalo dvacet týmů z pěti států. Slovan nejdříve remizoval s Brnem 1:1 a postupně zvítězil nad týmy Tachova 3:0, Sence 2:0, Českých Budějovic 3:0, Hlučína 1:0, Slavií Praha 2:0 a Příbrami 3:1. Ve finále se Slovan střetl

s německým Nordberliner SC, se kterým uhrál remízu 1:1, a tak o celkovém vítězi musely rozhodnout až pokutové kopy, ve kterých byli úspěšnější chlapci z Německa. Ale celkové druhé místo v konkurenci nejen předních českých oddílů bylo obrovským úspěchem této žákovské kategorie.

Pivoda (2008) uvádí, že mládežnická základna byla v letech 2007 a 2008 ekonomicky zajištěná z vlastních zdrojů klubu, některé mládežnické týmy navíc měly ekonomickou podporu od vlastních sponzorů a z řad movitějších rodičů. Na mládež v tu dobu kladlo vedení klubu velký důraz, o čemž svědčil i fakt, že vedení mládežnického úseku pravidelně komunikovalo s trenérskou radou (trenéři „A“ týmu, „B“ týmu a sportovní manažer).

Účast mládežnických mužstev, především staršího dorostu a starších žáků v jednotlivých soutěžích, však nebyla úplně v souladu s představami Slovanu. Starší „A“ dorost hrál společně s mladším „C“ dorostem českou ligu (starší, mladší). „B“ dorost hrál společně s „D“ dorostem českou divizi. Tu samou soutěž hráli ve svých kategoriích „A“ žáci i „C“ žáci. V krajském přeboru působili „B“ žáci a „D“ žáci.

Velký milník a obrovský úspěch pro novodobý starší dorost Slovanu přišel v sezóně 2011/12. Dokázal postoupit do vytoužené celostátní dorostenecké ligy, na kterou se v Liberci čekalo dlouhých dvanáct let. Více o postupu přinesla Kronika fotbalového Slovanu ze sezóny 2011/12.

Mnoho generací mladých fotbalistů čekalo na návrat do nejvyšší celostátní soutěže staršího dorostu. Mladé naděje Slovanu kategorie „U19“ uspěly v baráži a po dvanácti letech se mohly radovat z postupu. Dorost tak podtrhl skvělou sezonu, v níž liberecký „A“ tým vyválčil mistrovský titul v Gambrinus lize. Před rokem vznikla ve Slovanu Fotbalová akademie. Tento úspěch byl potvrzením toho, že se Slovan s mládeží vydal po správné cestě. V kádru, který vybojoval postup, skončilo kvůli věku šest hráčů, kteří se však plynule přesunuli do liberecké juniorky, která od nové sezóny hrála v samostatné juniorské soutěži spolu s ostatními juniorkami prvoligových celků. Hlavním trenérem, který dovedl dorost k postupu, byl Josef Lexa.

8.2 Akademie Slovanu Liberec a současnost

Jako další krok k práci s mládeží a pro vytvoření co nejlepších podmínek pro růst fotbalových talentů, vznikla ve Slovanu Liberec v roce 2011 Fotbalová akademie.

Podle oficiálních stránek Slovanu Liberec (2014) začaly přípravy na zahájení Fotbalové akademie již v roce 2009. Prvotní byly přípravy materiální. V lednu roku 2011 se již začal tvořit profesionální tým trenérů. Díky své Fotbalové akademii byl Slovan zařazen mezi vybraná Sportovní centra mládeže (pro dorosteneckou kategorii) a Sportovní střediska mládeže (pro žákovskou kategorii).

Zvýšený důraz na výchovu svých hráčů se projevil jednak v nárůstu počtu profesionálních trenérů, kteří se věnují jednotlivým mládežnickým týmům, tak i ve zlepšení kvality zázemí tréninkového areálu Letka. V areálu proběhla výrazná rekonstrukce a byly rozšířeny tréninkové travnaté plochy. Dále mají mládežnické týmy k dispozici tréninkové plochy v areálu stadionu U Nisy, Městského stadionu i prostory dalších libereckých sportovišť. V rámci akademie byl také posílen skauting klubu, který se zaměřuje na vyhledávání talentovaných fotbalistů nejen z Libereckého kraje.

V současné době se fotbalu ve Slovanu Liberec věnuje na tři sta mladých hráčů ve třinácti ročnících, což dělá z akademie jedno z největších výkonnostních mládežnických sportovních center v Libereckém kraji. Ti nejlepší hráči z jednotlivých věkových kategorií reprezentují v mládežnických výběrech České republiky. Velký důraz se klade také na trenéry a na jejich vzdělávání. Drtivá většina trenérů působících ve Slovanu má nejvyšší trenérské vzdělání – trenérskou profi licenci UEFA. Mnoho mládežnických trenérů, kteří dnes působí ve Fotbalové akademii Slovanu, prošli „A“ mužstvem Slovanu. A trenéry, jako jsou například Holeňák nebo Papoušek, netřeba libereckým fanouškům představovat.

Z celkem třinácti mládežnických mužstev ve Fotbalové akademii jsou tři mužstva dorostu („U19“, „U17“, „U16“), čtyři mužstva žáků („U15“, „U14“, „U13“, „U12“) a šest týmů přípravky (starší – „U11“, „U10“, „U9“ a mladší „U8“, „U7“, „U6“). Výchova mladých fotbalistů začíná v nejuťlejším školním věku a především v prvních ročnících je kladen důraz na zábavnou formu tréninku prostřednictvím různých her nebo cvičení, která umožňují kromě fotbalového rozvoje i všestranný sportovní rozvoj u dětí. Slovan dbá však i na mimosportovní rozvoj mladých hráčů a sladění školního a sportovního programu. Díky tomuto záměru probí-

há úzká spolupráce s vybranými základními i středními školami.

Náklady akademie nejsou zanedbatelné. Dle slov ředitele akademie mládeže Petra Myslivce „činí roční náklady na provoz akademie zhruba 10 % celkového rozpočtu Slovanu Liberec.“ A vzápětí doplňuje čtyři vytyčené cíle, které si klub od akademie do budoucna slibuje: „Prvním cílem je celkový růst a vývoj mládeže se zřetelem na moderní fotbalové trendy a jejich uplatnění v tréninkových jednotkách a zápasech. Druhým cílem je samozřejmě co největší začlenění počtu našich odchovanců do „A“ mužstva Slovanu nebo do juniorského týmu. Třetím cílem je potom zapojení co největšího počtu našich hráčů do mládežnických reprezentací. A posledním cílem je také ekonomický profit, to znamená zapojení hráčů do „A“ mužstva a jejich zhodnocení v „A“ mužstvu, popřípadě následný prodej těchto hráčů dál.“⁴²

V této etapě považují za velmi důležité návrat dorostu do nejvyšší české soutěže, kde hraje dodnes. Dále za velmi pozitivní a do budoucna klíčové považují vybudování Fotbalové akademie Slovanu. Tím Slovan dal jasně najevo, že v budoucnosti chce stavět na svých odchovancích, což nejen samotní fanoušci Slovanu jistě ocení.

42 MYSLIVEC, Petr. Osobní komunikace. Liberec, 21. 4. 2014.

ZÁVĚR

Jsem nesmírně rád, že jsem měl možnost zpracovat toto téma. Již při přípravě jsem však zjistil, že zpracování tohoto tématu nebude snadný úkol, a to jak z hlediska shromažďování potřebných informací, tak z hlediska zachování náležitostí ke zpracování historického tématu.

Celý půlrok jsem studoval hromadu podkladů a kronik, které jsem si od Slovanu, Krajské knihovny v Liberci či Státního archivu v Liberci vypůjčil. Setkával jsem se s legendami libereckého fotbalu, psal, vybíral fotografie a mezitím jsem si čím dál více uvědomoval, jaký obrovský kus práce se na liberecké fotbalové scéně nejen s její mládeží udál.

Po shromáždění všech dostupných a potřebných dobových dokumentů jsem vývoj mládežnického fotbalu v Liberci rozdělil do pěti etap a postupně mapoval jeho vývoj od prvních dochovaných záznamů libereckého mládežnického fotbalu až po současnou dobu. Každá etapa byla ovlivněna jinou dobovou situací, ať už válkou, či politickou situací, mládežnický fotbal se musel určitému období přizpůsobit. Především v první etapě je zachycen počáteční vývoj mládežnických týmů v Liberci, další etapy se zabývají převážně už vývojem samotné mládeže Slovanu Liberec. Úspěchy v jednotlivých etapách se dají těžko porovnávat, každý úspěch byl něčím výjimečným, ale přesto mezi nejúspěšnější etapy v historii libereckého mládežnického fotbalu určitě patří první etapa, konkrétně druhá polovina 50. let a nepochybně také třetí etapa, která byla, co se týče počtu úspěchů nejúspěšnější ze všech. V současné době je mládež Slovanu i díky své akademii na dobré cestě a podobné úspěchy může v budoucnu klidně opakovat. Ale nejdůležitější je, aby se jí do budoucna dařilo plnit její cíl – zpracovat co nejvíce svých vlastních hráčů do týmu dospělých a Slovan Liberec nadále patřil k tuzemské špičce.

Cílem bakalářské práce bylo zjištění mnoha užitečných a zajímavých informací o liberecké mládežnické kopané, které mohou dále působit jako motivační prvek pro další zpracování a vyhodnocení. Práce by měla sloužit jako všeobecný přehled, který zájemce uvede do problematiky historie mládežnického fotbalu v Liberci.

SEZNAM LITERATURY

BADDIEL, Ivor. *Zelená je tráva, fotbal, to je hra*. Havlíčkův Brod: Fragment, 2003. 96 s. ISBN 80-7200-786-6

BEDŘICH, Ladislav. *Fotbal – rituální hra moderní doby*. 1. české vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1949. 195 s. ISBN 80-210-3927-2

Cesta Míru – Dorost Slovanu Liberec v přípravě na ligu z 19. 8. 1958, s. 4.

Cesta Míru – Dorostenci Tatranu Liberec nezklamali z 1. 11. 1955, s. 4.

Cesta Míru – Dorostenci Tatranu Liberec nezklamali z 1. 11. 1955, s. 4.

Cesta Míru – Kopaná z 13. 6. 1959, s. 6.

Cesta Míru – V Liberci pečují o výchovu mladých fotbalistů z 30. 11. 1954, s. 4.

Cesta Míru z 11. 7. 1959, s. 6.

DEDERA, Karel. *Fotbaloví sedmilháři aneb...tak šly fotbalové roky*. 48 s., s. 6–7

GIFFORD, Clive. *Fotbal: obrazový průvodce nejkrásnější hrou*. 1. české vyd. Praha: Svojtka & Co., 2002. 91 s., s. 7. ISBN 80-7237-476-1

GIFFORD, Clive. *Fotbal: obrazový průvodce nejkrásnější hrou*. 1. české vyd. Praha: Svojtka & Co., 2002. 91 s., s. 89. ISBN 80-7237-476-1

JENŠOVSKÝ, Miloslav. Osobní komunikace. Liberec, 18. 3. 2014.

Kronika a archivní dokumenty TJ Sokol Ruprechtice.

Kronika a archivní dokumenty TJ Sokol Ruprechtice, 1946.

Kronika fotbalového Slovanu 1989/90.

Kronika fotbalového Slovanu 1998/99.

Kronika fotbalového Slovanu 2003/04.

Kultura a sport Liberecka – 2 x z kopané z června 30.5. 1988, s. 44.

Kultura a sport Liberecka ze září 1982, s. 47.

LANGER, Jiří - CIHLÁŘ, Miloslav - SEDLÁK, Jaroslav - ČERNÝ, Bořivoj. *Pět let euforie* (kniha o FC Slovan Liberec). Vyd. 1. Liberec: Fotofakt, 1997. 158 s., s. 11

LANGER, Jiří - CIHLÁŘ, Miloslav - SEDLÁK, Jaroslav - ČERNÝ, Bořivoj. *Pět let euforie* (kniha o FC Slovan Liberec). Vyd. 1. Liberec: Fotofakt, 1997. 158 s., s. 11–12

MYSLIVEC, Petr. Osobní komunikace. Liberec, 21. 4. 2014.

PASECKÝ, Jaromír. Osobní komunikace. Liberec, 13. 1. 2014.

PASECKÝ, Jaromír. Osobní komunikace. Liberec, 20. 1. 2014.

PASECKÝ, Jaromír. Osobní komunikace. Liberec, 27. 1. 2014.

PIVODA, Aleš. *Slovan Liberec - 50 let vášně!*: od Frýdlantu v Čechách až na San Siro. Vyd. 1. Praha : MAC, 2008. 207 s., s. 19. ISBN 978-80-86783-32-1

PIVODA, Aleš. *Slovan Liberec - 50 let vášně!*: od Frýdlantu v Čechách až na San Siro. Vyd. 1. Praha: MAC, 2008. 207 s. , s. 156. ISBN 978-80-86783-32-1

PIVODA, Aleš. *Slovan Liberec - 50 let vášně!*: od Frýdlantu v Čechách až na San Siro. Vyd. 1. Praha: MAC, 2008. 207 s., s. 157. ISBN 978-80-86783-32-1

Průboj – Hlavní věc: péče o dorost z 12.8.1961, s. 4.

Průboj – Nováček dorostenecké ligy z 9. 8. 1963, s. 4.

Průboj – Vyvrcholení fotbalové sedmiletky. Skvělý úspěch žáků Slovanu Liberec: Vítězství v poháru i krajském přeboru z 18. 6. 1981, s. 8.

Průboj z 12. 8. 1961, s. 4.

Předzápasový program k utkání Slovan Liberec x DP Xaverov – Mladá kopaná slavila úspěchy z 26. 8. 1977.

Region – Dva poháry a zlato. Fotbalový „festival fialek“ v Toulouse z 15. 6. 1991, s. 7.

Stráž Severu – Dorost Pavlovic vítězem okrsku z 30. 11. 1946, s. 6.

Stráž Severu – Dorost SK Zásada do finále, SK Zásada – SK Pavlovice 2:1 po prodloužení z 27. 6. 1947, s. 6.

Stráž Severu – Dorost Slávie opět hraje z 16. 7. 1946, s. 4.

Stráž Severu – Dorostenci Sokola SNB Liberec opět poražení. S. SNB Liberec – S. Týniště 2:4 (0:3) z 11. 7. 1950, s. 6.

Stráž severu – Dorostenecká a hrací komise zasedala z 12. 6. 1947, s. 6.

Stráž Severu – SK Rapid – SK Pavlovice dorosty z 16. 7. 1946, s. 4.

Stráž Severu – S. SNB Liberec – S. Jilemnice 7:0 (3:0) Dorost Sokola SNB Liberec mistrem kraje z 28. 6. 1949, s. 6.

Stráž Severu – S. SNB Liberec – S. Mitas Praha 2:5 (0:3). Dorost S. SNB Liberec vyřazen z mistrovství Čech z 5. 11. 1949, s. 6.

Stráž Severu – Tělovýchova a sport z 5. 6. 1945, s. 4.

Stráž severu – Ze schůze dorostenecké hrací komise Liberec z 4.12. 1947, s. 8.

Stráž severu – Ze schůze dorostenecké komise Liberec z 22. 7. 1948, s. 6.

Stráž severu – Ze schůze dorostenecké komise Liberec z 11. 8. 1948, s. 4.

Stráž severu z 22. 8. 1946, s. 6.

Vpřed – Áčko žáků Slovanu Liberec bilancovalo z 24. 5. 1974, s. 4.

Vpřed – Dorost do I. ligy z 21. 6. 1985, s. 6.

Vpřed – Dorost Slovanu z formy z 25.9.1962, s. 4.

Vpřed – Liberec v dorostenecké „lize“ z 3. 12. 1963, s. 4.

Vpřed – Pro další rozvoj kopané z 20. 7. 1984, s. 6.

Vpřed – Slovan má juniorku z 14. 9. 1973, s. 6.

Vpřed – Spartakiádní spolupráce z 30.5.1975, s. 6.

Vpřed – Starosti i radosti s extraligou. Rozhovor s trenérem dorostenců Slovanu Liberec R. Folkem z 1. 6. 1973, str. 6.

Vpřed – Úspěch, ale i hořkost. Rozhovor s vedoucím straších žáků Slovanu Liberec Václavem Šímou z 30. 5. 1975, s. 6.

Vpřed – Ve Slovanu se mládí daří. Rozhovor s trenérem „běčka“ žáků Václavem Šímou z 19. 7. až 4. 8. 1974, s. 4.

Vpřed – Více péče mladým fotbalistům z 9. 7. 1963, s. 4.

Vpřed – Z historie Liberecké kopané z 18.4 1967, s. 8.

Vpřed – Z historie Liberecké kopané z 25. 4. 1967. č. 152, s. 6.

Vpřed – Žáci Slovanu o titul z 28. 6. 1977, s. 4.

Vpřed z 20. 5. 1960, s. 6.

Vpřed z 20. 6. 1967, s. 6.

FC Slovan Liberec [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné

z: <http://www.fcslovanliberec.cz/>

Fotbalová asociace České republiky [online]. 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné

z: <http://nv.fotbal.cz/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Jedna z nejstarších fotek jednoho z prvních mládežnických mužstev v Liberci, konkrétně mužstva juniorů SK Liberec.....	24
Obrázek 2: Dorost SK Slavia Liberec 1946.....	25
Obrázek 3: Konečná tabulka dorosteneckého mistrovství 1946/47.....	27
Obrázek 4: První pováleční mistři libereckého okrsku.....	28
Obrázek 5: Konečné tabulky podzimního kola.....	29
Obrázek 6: Konečná tabulka mistrovství dorostu okrsku Liberec.....	30
Obrázek 7: Konečné tabulky sezóny 1947/48.....	31
Obrázek 8: Žáci SK Ruprechtice s pohárem pro vítěze libereckého okrsku.....	31
Obrázek 9: Vicemistr přeboru ČSR 1955 Tatra Liberec.....	35
Obrázek 10: Konečná tabulka dorostenecké ligy 1958/59.....	36
Obrázek 11: Žákovské družstvo Lokomotivy Liberec 1959.....	37
Obrázek 12: Tehdejší mládežnický fotbalový registrační průkaz.....	38
Obrázek 13: Konečná tabulka dorostenecké ligy 1959/60.....	41
Obrázek 14: Trenér Havránek udělující pokyny svým svěřencům v přípravě před sezónou 1961/62.....	42
Obrázek 15: Konečná tabulka přeboru žáků 1962/63.....	43
Obrázek 16: Podzimní tabulka oblastní dorostenecké ligy 1963/64.....	44
Obrázek 17: Vítěz oblastní dorostenecké ligy 1966/67 dorost Slovanu Liberec s předsedou oddílu F. Vošoustem, trenérem K. Doležalem a vedoucím mládeže E. Kohoutem.....	45
Obrázek 18: Extraligové mužstvo dorostu Slovanu Liberec 1973.....	48
Obrázek 19: Úspěšné žákovské „A“ mužstvo Slovanu Liberec 1974.....	49
Obrázek 20: Finalisté Severočeského poháru starší žáci Slovanu Liberec.....	51
Obrázek 21: Nejlepší žákovské mužstvo kraje a účastník přeboru ČSR - žáci Slovanu Liberec 1977.....	52
Obrázek 22: Žákovský přeborník Severočeského kraje v kopané - starší žáci Slovanu Liberec.....	53
Obrázek 23: Čtvrtý tým přeboru ČSR - dorost Slovanu Liberec.....	55
Obrázek 24: Tabulka 2. ligy dorostu 1984/85.....	58
Obrázek 25: Mladší dorost Slovan Elitex Liberec 1989/90.....	59
Obrázek 26: „C“ žáci Slovanu Liberec s trofejí z turnaje v Toulouse.....	60
Obrázek 27: Dorost Slovanu Liberec společně s dorostem Auxerre po finále na turnaji v Toulouse.....	62
Obrázek 28: Za vedení Slovanu gratuluje k postupu do celostátní soutěže dorostencům Ing. Zbyněk Štiller (v pozadí starší žáci).....	64
Obrázek 29: Vítěz české ligy mladšího dorostu 2003/04 Slovan Liberec.....	65